

Comisiynydd Plant Cymru Cyfrifon 2020-21

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Cyflwyniad

Sefydliad annibynnol sy'n ymdrin â hawliau dynol plant yw Comisiynydd Plant Cymru. Prif nod y Comisiynydd yw diogelu a hyrwyddo hawliau a lles plant. Mae dwy gyfraith yn nodi'r rheolau ynghylch sut gall hi wneud ei gwaith, ac yn rhoi pwerau penodol iddi, sef Deddf Safonau Gofal 2000 a Deddf Comisiynydd Plant Cymru 2001 (a oedd yn diwygio Deddf Safonau Gofal 2000).

Dyma grynodeb o bwerau'r Comisiynydd

- Y pŵer i adolygu a monitro'r trefniadau ar gyfer cwynion, datgelu camarfer ac eiriolaeth mewn cyrff cyhoeddus a ddiffiniwyd;
- Y pŵer i adolygu sut mae cyrff cyhoeddus a ddiffiniwyd yn ymarfer eu swyddogaethau (pwerau a dyletswyddau), gan gynnwys Llywodraeth Cymru;
- Y pŵer i archwilio achosion sy'n ymwneud â phlant unigol;
- Y pŵer i roi cymorth i blant unigol; a hefyd
- Y pŵer i gyflwyno sylwadau i Brif Weinidog Cymru, Gweinidogion Cymru a'r Cwnsler Cyffredinol ynghylch unrhyw faterion sy'n effeithio ar hawliau a lles plant sy'n destun pryder iddi ac nad oes ganddi bŵer i weithredu yn eu cylch.

Nid oes gan y Comisiynydd bŵer i weithredu mewn nifer o amgylchiadau a ddiffiniwyd:

- Materion sydd heb eu datganoli i Lywodraeth Cymru, sy'n cynnwys mewnfudo a lloches, budd-daliadau lles, cyfiawnder a phlisma, a phlant yn y lluoedd arfog;
- Lle gall CAF/CASS (Gwasanaeth Ymgynghorol Plant a'r Llysoedd) weithredu;
- Lle mae gan Weinidogion Cymru swyddogaethau yng nghyswllt achosion teulu; a
- Rhag gwneud ymholiadau ynghylch neu adrodd ar unrhyw fater sydd neu a fu'n destun achos cyfreithiol.

Cychwynnodd yr Athro Sally Holland yn ei swydd fel Comisiynydd ar 20fed Ebrill 2015, ar ôl cael ei phenodi gan Brif Weinidog Cymru, am gyfnod o saith mlynedd. Cychwynnodd yr uwch swyddogion eraill ar eu penodiadau rhwng mis Mai 2006 a mis Mai 2017, ac fe'u penodwyd gan y Comisiynydd (presennol a'r un blaenorol) o dan Atodlen 2 paragraff 4 o Ddeddf Safonau Gofal 2000.

Uwch swyddogion

Bu'r bobl ganlynol yn gwasanaethu fel Tîm Rheoli yn ystod y flwyddyn:

- Yr Athro Sally Holland - Comisiynydd Plant Cymru;
- Andy Wallsgrove - Pennaeth Ymarfer;
- Sara Jermin - Pennaeth Cyfathrebu a Pherfformiad;
- Tony Evans - Pennaeth Cyllid;
- Amanda Evans - Pennaeth Adnoddau Dynol; a
- Rachel Thomas - Pennaeth Polisi a Materion Cyhoeddus.

Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Mae manylion pellach am rôl a swyddogaeth y Pwyllgor hwn i'w gweld yn ein datganiad llywodraethu ac yn Adroddiad Blyneddol y Pwyllgor. I grynhoi, mae Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg y Comisiynydd yn rhoi cyngor a sicrwydd ynghylch llywodraethu corfforaethol, rheoli risgiau a mesurau rheoli yn swyddfa'r

Comisiynydd a digonoldeb y trefniadau archwilio mewnol ac allanol. Mae'n cwrdd ddwywaith y flwyddyn o leiaf, ac yn cynnwys swyddogion uwch o Swyddfa'r Comisiynydd ac aelodau Anweithredol. Aelodau Anweithredol y Pwyllgor yw:

- Jocelyn Davies – Cyn Aelod o Gynulliad Cenedlaethol Cymru
- Margaret Provis – gynt yn Was Sifil;
- Arwel Thomas – gynt yn Was Sifil;
- Julie Richards – Awdur Annibynnol/Ymgynghorydd Cyfathrebu Strategol, a benodwyd o fis Ionawr 2021;
- Bernie Bowen-Thomson – Prif Swyddog Gweithredol Cymru fwy Diogel, a benodwyd o fis Ionawr 2021; a
- Jo Hendy – Prif Swyddog Archwilio, Risg a Gwybodaeth Cyngor Sir Penfro a Phennaeth archwilio mewnol ar gyfer ERW a Bargaen Ddinesig Bae Abertawe, a benodwyd o fis Ionawr 2021.

Mae Archwilio Cymru a Deloitte, archwilwyr mewnol cyfredol y Comisiynydd, hefyd yn rhan o bob cyfarfod. Yn ystod 2020-21 bu'r Comisiynydd yn tendro ar y cyd am wasanaethau archwilio mewnol gydag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru a Chomisiynydd y Gymraeg; dyfarnwyd contract tair blynedd i TIAA Ltd, yn cychwyn ym mis Ebrill 2021.

Ariannu

Mae Comisiynydd Plant Cymru yn annibynnol ar Lywodraeth Cymru, ond yn cael ei ariannu ganddi. Yn 2020-21 derbyniodd y Comisiynydd £1.580 miliwn (2019-20: £1.580 miliwn) i gyllido gweithgareddau'r Comisiynydd.

Fformat y Cyfrifon

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Pharagraff 7(2) Atodlen 2 o Ddeddf Safonau Gofal 2000 a'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyflwynwyd gan Weinidogion Cymru. Mae copi o'r cyfarwyddyd hwnnw ar gael oddi wrth Gomisiynydd Plant Cymru, Tŷ Ystumllwynarth, Llys Siarter, Ffordd Ffenics, Abertawe, SA7 9FS.

Paratowyd y cyfrifon hyn ar gyfer y cyfnod o 1 Ebrill 2020 tan 31 Mawrth 2021, ac maent yn adlewyrchu alldro asedau, rhwymedigaethau ac adnoddau'r Comisiynydd Plant. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FReM) a gyflwynwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi. Mae'r polisïau cyfrifo a geir yn yr FReM yn cymhwyso Safonau Cyfrifo Rhyngwladol (IFRS), fel y'u mabwysiadwyd neu y'u dehonglwyd ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus.

Canlyniadau ar gyfer y Flwyddyn

Dengys y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr wariant o £1.700 miliwn (2019-20: £1.644 miliwn) ar gyfer y cyfnod. Y rheswm am y gwariant uwch a gynlluniwyd yn y cyfnod hwn oedd yr angen am gynyddu'r ddarpariaeth ar gyfer dirywiad cyflwr, gwariant cysylltiedig â chefnogi ein tîm i weithio'n effeithiol ac yn ddiogel gartref, ac ariannu dau arolwg Coronafeirws a Fi y Comisiynydd. Y gweddill yn y gronfa gyffredinol ar ddiwedd y flwyddyn yw £51,000 (2019-20: £171,000).

Yn ystod mis Mawrth 2020 cyflwynodd Llywodraeth y Deyrnas Unedig a Llywodraeth Cymru drefniadau "cyfnod clo" er mwyn delio â Phandemig COVID19. Mae'r Comisiynydd a'i staff wedi cydymffurfio â'r gofynion, ac mae'r holl staff wedi bod yn gweithio gartref ers mis Mawrth 2020. Mae'r Comisiynydd

wedi sicrhau bod y sefydliad yn cynnal trefniadau llywodraethu a rheoli digonol ar hyd yr amser, a hefyd wedi sicrhau bod iechyd a llesiant y staff yn cael eu cynnal a'u monitro. Mae'r Comisiynydd a'i Thîm Rheoli yn parhau i fonitro'r trefniadau ac yn rhoi sylw dyledus i'r canllawiau a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru ynghylch y pandemig. Yn ystod y cyfnod 2020-21 cwblhaodd y tîm nifer o ganlyniadau proffil uchel, yr adroddir yn fanwl amdanynt yn Adroddiad Blynyddol y Comisiynydd. Isod rhestrir rhai o'n prif gyflawniadau yn ystod y cyfnod hwn:

- Ymgysylltu'n uniongyrchol ag o leiaf 694 o blant a phobl ifanc ledled Cymru mewn digwyddiadau, gweithdai a chyfarfodydd ar-lein
- Casglu barn 44,000 o blant a phobl ifanc ledled Cymru trwy ein harolygon 'Coronafeirws a Ni'
- Cynnal grwpiau ffocws gyda 55 o bobl ifanc ledled Cymru mewn 'diwrnod gwranddo' ym mis Tachwedd i asesu effaith cyfyngiadau 'cyfnod atal byr' ym mis Hydref yng Nghymru
- Casglu barn 167 o benaethiaid ysgolion a cholegau ar gynhwysiad digidol yn ystod un wythnos ym mis Ionawr
- Cynnal gwersi hawliau plant ar-lein i 864 o blant a phobl ifanc
- Sicrhau bron 10,000 o bleidleisiau yn yr etholiad Senedd paralel cyntaf erioed ar gyfer pobl ifanc 11-15 oed yn y wlad
- Cynnal sesiynau hyfforddi ar hawliau plant i fwy na 800 o gyfranogwyr
- Ymateb i o leiaf 30 o ymgynghoriadau'r Senedd, Llywodraeth Cymru a sefydliadau eraill, gan greu newid amlwg mewn nifer o bolisïau a deddfwriaeth
- Cyhoeddi 11 adroddiad thematig ar wahanol bynciau, o gynhwysiant yn y cyfnod sylfaen i adroddiad i Bwyllgor y CU ar Hawliau'r Plentyn
- Rheoli 663 o achosion trwy ein gwasanaeth Ymchwiliadau a Chyngor
- Sicrhau sylw i'r sefydliad o leiaf 449 o weithiau ar ffurf darllediadau a chynnyrch printiedig
- Gweithio gydag o leiaf 148 o weithgorau a sefydliadau, gan gynnwys consortia addysg, cyrff trydydd sector ac undebau athrawon.

Yn ystod 2020-21 newidiodd staff y Comisiynydd i 21.26 (cyfwerth amser llawn) o 21.76 (cyfwerth amser llawn), sy'n cynnwys gweithwyr llawn amser a rhan amser.

Dysgu a Datblygu

Rydym wedi cynnwys rhagor o fanylion am ein gwaith dysgu a datblygu yn ein datganiad llywodraethu. Yn gryno, mae'r Comisiynydd yn parhau i fuddsoddi mewn darparu cyfleoedd dysgu a datblygu i'r staff.

Trwy Fframwaith Datblygu Perfformiad y Comisiynydd, gofynnir i'r holl staff nodi anghenion datblygiad personol a'u cofnodi mewn Cynllun Datblygu Personol, a rhoddir cefnogaeth iddyn nhw wneud hynny. Fel sefydliad, rydym ni'n ymroddedig i fuddsoddi amser ac adnoddau i ddatblygu pawb sy'n gweithio yma, a datblygu systemau a strwythurau clir i gefnogi ein ffordd o weithio. Rydym ni'n gwybod bod sefydlu **dealltwriaeth a rennir** o'r hyn sydd i'w gyflawni, a bod pawb yn deall eu rôl yn hynny, yn galluogi pobl i gyflawni ar ran y sefydliad, ac ar ran plant a phobl ifanc yng Nghymru. Mae'r Fframwaith Datblygu Perfformiad yn cysylltu perfformiad a datblygiad unigolion ag amcanion strategol y sefydliad. Rydym ni'n gwybod bod pobl yn gwneud **eu cyfraniad gorau** ac yn darparu gwaith o'r safon uchaf pan fydd ganddyn nhw waith clir, ystyrlon a heriol i'w wneud. Rydym ni hefyd yn gwybod bod cynllunio ein gwaith a myfyrio ar yr hyn fu'n llwyddiannus a'r hyn allai fod yn wahanol yn y dyfodol yn galluogi unigolion i dyfu a gwella yn eu hymarfer. Yn ogystal â datblygiad personol, mae'r sefydliad yn darparu rhaglen dysgu a datblygu ar draws y Swyddfa, i'r holl weithwyr, bob blwyddyn ariannol. Mae'r rhain yn cyflawni ei rhwymedigaethau o

ran dysgu a datblygu naill ai yn unol â statud, neu lle bernir bod hynny'n hanfodol i'r holl grwpiau o staff er mwyn bodloni gofynion y cynllun gwaith blynyddol, er enghraifft ar Amddiffyn a Diogelu Plant.

Ymgynghori ac Ymgysylltu â'r Staff

Mae'r strwythurau atebolrwydd a llywodraethu a ddisgrifir yn y ddogfen hon yn helpu i sicrhau bod ein gweithle yn lle diogel, cynhyrchiol a braf. Yn ogystal, mae ein diwylliant o gydweithio yn y gweithle yn cyfrannu'n sylweddol at ein llwyddiant fel Tîm llwyddiannus sy'n perfformio ar lefel uchel. Rydym ni'n credu bod ein ffocws parhaus ar ymgysylltu â'n gweithwyr, yn ogystal ag ymgynghori â'r staff, yn ystod y blynyddoedd diwethaf, wedi bod yn elfen allweddol o ddatblygu arferion rheoli pobl mwy blaengar.

Mae'r Comisiynydd a'i Thîm Rheoli yn gweithio ar y cyd â'r staff, lle bynnag y bo modd, ar newidiadau pwysig i'r sefydliad a blaenoriaethau datblygu'r sefydliad. Cyflawnir hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd, gan gynnwys ein dull rheoli prosiect sefydledig o weithio, cyfarfodydd rheolaidd i'r holl staff (Fika), arolygon, gweithgorau fel y Grŵp Llesiant, ynghyd â diwrnodau datblygu i'r tîm cyfan. Yn ogystal, sefydlwyd arfer o roi cyfleoedd i'r holl staff, yn unigol ac mewn grwpiau, gyfrannu at gynllun strategol tair blynedd y Comisiynydd a'r cynlluniau gwaith blynyddol.

Absenoldeb Staff

Yn ystod 2019-20, cyfradd absenoldeb salwch swyddfa'r Comisiynydd oedd 1.21 y cant (2019-20: 4.1 y cant), wedi'i seilio ar ganran o gyfanswm y diwrnodau gwaith oedd ar gael.

Cynaliadwyedd

Fel aelod o Banel Ymgynghorol Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ac fel corff cyhoeddus yng Nghymru, mae'r Comisiynydd yn ymroddedig i'r egwyddorion a amlinellwyd yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sef:

- Cymru lewyrchus;
- Cymru gydnerth;
- Cymru iachach;
- Cymru sy'n fwy cyfartal;
- Cymru o gymunedau cydlynus;
- Cymru sydd â diwylliant bywiog a iaith Gymraeg lewyrchus; a
- Chymru sydd â chyfrifoldeb byd-eang.

Mae'r Comisiynydd hefyd yn ymroddedig i leiafu effaith ei Swyddfa ar yr amgylchedd lle bynnag y bo modd, ac mae'n ceisio lleihau'r effaith honno trwy gymryd y camau canlynol:

- Deunydd ysgrifennu ac adnoddau swyddfa: anogir y staff i gyfyngu gymaint â phosib ar eu defnydd o nwyddau traul y swyddfa. Cyfyngir gymaint â phosibl ar argraffu a llungopïo;
- Teithio: lle bo hynny'n ymarferol, cynhelir cyfarfodydd trwy ddefnyddio fideo-gynadledda pryd bynnag y bo modd. Mae dros 90 y cant o deithiau swyddogol y Comisiynydd yn digwydd ar drên neu ar feic, ac mae hi'n annog ei staff i wneud yr un peth;
- Ynni: mae'r Comisiynydd yn annog pob aelod o staff i fod yn ymwybodol o ynni, ac i ystyried ffyrdd o leihau eu hól-troed carbon; a
- Gwaredu gwastraff: mae'r Comisiynydd yn ymroddedig i ailgylchu pob gwastraff.

Yn ystod 2020-21 bu'r holl staff yn gweithio gartref, gan leihau'n sylweddol allyriadau carbon cymudo a mynychu cyfarfodydd, oedd yn awr yn digwydd yn rhithwir. Ar ben hynny, daeth y swyddfa bron yn gyfangwbl ddi-bapur, a gwnaed ein holl systemau cyllid yn electronig ar ddechrau 2020-21. Mae disgwyl i'n symudiad i swyddfa fodern ym mis Gorffennaf 2021, yn ymyl gorsaf reilffordd ar y brif lein, leihau ein hól-troed carbon yn sylweddol, a byddwn ni'n parhau â llawer o ffyrdd newydd o weithio a ddysgwyd yn gyflym yn ystod y pandemig.

Mae Adran 6 o Ran 1 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) yn gosod Dyletswydd Bioamrywiaeth a Gwydnwch Ecosystemau ar awdurdodau cyhoeddus. Yn 2019-20 aethom ati i ddatblygu cynllun yn unol â phedair colofn ein fframwaith perfformiad (sef plant a phobl ifanc, staff y Comisiynydd, prosesau sefydliadol a sefydlogrwydd ariannol/gwerth am arian) mewn ymateb i'r ddyletswydd honno. Trafodir y cynllun bob chwe mis gan y tîm rheoli, ac mae aelod o'r tîm rheoli yn perchnogi pob tasg o fewn y cynllun hwnnw. Gallwch ddarllen copi o'r cynllun ar ein gwefan, o dan 'cyhoeddiadau'.

Cyfle Cyfartal

Ystyrir pob cais am gyflogaeth gyda Chomisiynydd Plant Cymru ar y sail y dylai pob ymgeisydd am swydd gael cyfle cyfartal am gyflogaeth a dyrchafiad ar sail eu gallu, eu cymwysterau a'u haddasrwydd ar gyfer y gwaith. Ni ddylai unrhyw ymgeisydd am swydd na gweithiwr dderbyn triniaeth lai ffafriol ar sail hil, lliw, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, oedran, statws priodasol, anabledd, crefydd, cyfrifoldebau teuluol/domestig na phatrymau gwaith, ac ni ddylai unrhyw unigolyn gael ei roi dan anfantais chwaith gan amodau neu ofynion na ellir dangos bod modd eu cyfiawnhau.

Yn ystod 2020 sefydlodd y Comisiynydd grŵp gweithredu ar gydraddoldeb, gyda ffocws arbennig ar hil, sydd eisoes yn cymryd camau i'n galluogi i sicrhau mwy o amrywiaeth yn ein sefydliad.

Archwilwyr

Caiff cyfrifon Comisiynydd Plant Cymru eu harchwilio a'u hardystio gan Archwilydd Cyffredinol Cymru yn unol â pharagraff 9 o Atodlen 2 i Ddeddf Safonau Gofal 2000.

Mae Deloitte LLP yn darparu gwasanaethau archwilio mewnol ar gyfer y Comisiynydd.

Yn ystod y cyfnod ni thalwyd unrhyw gyswrt o'r archwilwyr am waith heblaw archwilio.

Datgelu Gwybodaeth i'r Archwilwyr

Mor bell ag y mae Swyddfa'r Comisiynydd yn ymwybodol, nid oes gwybodaeth archwilio nad yw'r archwilwyr yn ymwybodol ohoni; ac mae'r Swyddfa wedi cymryd pob cam y dylasai ei gymryd i'w gwneud ei hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod yr archwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Digwyddiadau Cysylltiedig â Data Personol

Mae'r holl ddigwyddiadau sy'n ymwneud â data personol yn cael eu hadrodd i'r Tîm Rheoli ac i'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg. Rydym ni'n cadw at yr holl ganllawiau a gyflwynir gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (ICO), gan gynnwys a oes angen symud digwyddiad ymlaen atyn nhw. Yn ystod 2020|21, rhoesom wybod i'r ICO am un digwyddiad. Ar ôl ei adolygu, roedd yr ICO yn fodlon ar ein camau gweithredu cyflym a'n dull o ymdrin â'r digwyddiad, a chadarnhawyd nad oedd angen cymryd camau pellach. Er bod yr ICO wedi dod i'r casgliad na fyddai camau pellach yn cael eu cymryd, cyflawnwyd ymarferiad dysgu gwersi mewnol, a rhoi pwyntiau gweithredu ar waith.

Digwyddiadau ers Diwedd y Flwyddyn Ariannol

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau ers diwedd y flwyddyn ariannol sy'n effeithio ar ddealltwriaeth o'r datganiadau ariannol hyn.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R SWYDDOG CYFRIFYDDU

O dan Atodlen 2 o'r Ddeddf Safonau Gofal, mae Gweinidogion Cymru wedi rhoi cyfarwyddyd i Gomisiynydd Plant Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf yr hyn a nodwyd yn y Cyfarwyddyd Cyfrifon ac ar y sail honno. Paratwir y cyfrifon ar sail croniadau a rhaid iddynt ddarparu darlun gwir a theg o sefyllfa fusnes Comisiynydd Plant Cymru, yr incwm a'r gwariant, newidiadau yn ecwiti trethdalwyr a llifoedd arian y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae gofyn bod y Swyddog Cyfrifyddu yn cydymffurfio â gofynion Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth, ac yn arbennig â'r canlynol:

- glynu at y Cyfarwyddyd Cyfrifon a roddwyd gan Weinidogion Cymru, gan gynnwys y gofynion perthnasol o ran cyfrifeg a datgelu, a defnyddio polisiau cyfrifeg addas yn gyson;
- dod i benderfyniadau a llunio amcangyfrifon ar sail resymol;
- datgan a yw'r safonau cyfrifo perthnasol, fel y'u cyflwynir yn Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FReM), wedi cael eu dilyn, a datgelu ac egluro unrhyw achosion pwysig yn y datganiadau ariannol lle na ddilynwyd y safonau hynny; a
- pharatoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol.

Y Comisiynydd yw'r Swyddog Cyfrifyddu ar gyfer ei swyddfa yn sgîl paragraff 10 o Atodlen 2 i Ddeddf Safonau Gofal 2000. Cyflwynir cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys cyfrifoldeb am briodoldeb a rheoleidd-dra'r arian cyhoeddus y mae Swyddog Cyfrifyddu yn atebol amdano, am gadw cofnodion priodol ac am ddiogelu asedau Comisiynydd Plant Cymru, yn y Memorandwm ar gyfer Swyddogion Cyfrifyddu a luniwyd gan Drysorlys EM.

Fel Swyddog Cyfrifyddu, rwyf wedi cymryd yr holl gamau y dylaswn eu cymryd i'm gwneud fy hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol, ac i gadarnhau bod archwilwyr Comisiynydd Plant Cymru yn ymwybodol o'r wybodaeth honno. Hyd eithaf fy ngwybodaeth, nid oes gwybodaeth archwilio berthnasol nad yw'r archwilwyr yn ymwybodol ohoni.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Mae'r Datganiad hwn gan Gomisiynydd Plant Cymru yn nodi ar ba sail y sefydlwyd y corff, sut mae'n cael ei lywodraethu a'i reoli, a sut y mae'n atebol am yr hyn y mae'n ei wneud.

Rôl Comisiynydd Plant Cymru

Sefydlwyd Comisiynydd Plant Cymru gan Ddeddf Safonau Gofal 2000, ac mae'n sefydliad hawliau dynol annibynnol. Mae cylch gorchwyl y Comisiynydd wedi'i nodi yn Neddf Comisiynydd Plant Cymru 2001, a newidiodd Ddeddf Safonau Gofal 2000. Prif nod y Comisiynydd yw diogelu a hyrwyddo hawliau a lles plant. Rhaid mai dyma amcan gor-redol y Comisiynydd pan fydd hi'n cyflawni ei swyddogaethau.

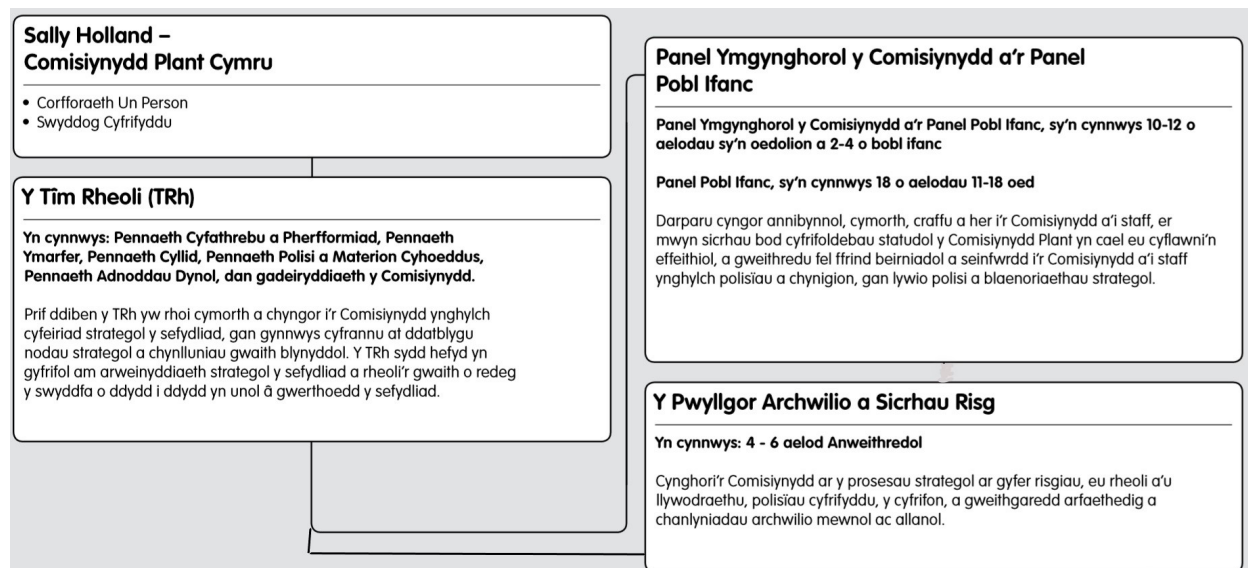
Mae crynodeb o bwerau'r Comisiynydd i'w weld [yma](#).

Deilydd cyfredol y Swydd

Cychwynnais yn swydd y Comisiynydd ar 20 Ebrill 2015, ar ôl cael fy mhenodi gan Brif Weinidog Cymru am gyfnod o saith mlynedd.

Strwythur Llywodraethu

Isod ceir disgrifiad o'n strwythur llywodraethu. Mae rhagor o fanylion ynghylch aelodaeth pob grŵp, presenoldeb a'u cylchoedd gorchwyl ar gael ar ein gwefan.

Paneli Ymgynghorol: paneli anstatudol yw'r rhain, a'u prif rôl yw darparu cyngor, cefnogaeth a her annibynnol i'r Comisiynydd a'i staff. Cewch ddarllen mwy am eu rhaglen waith eleni yn yr Adroddiad Blynyddol.

Y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg: cewch ddysgu mwy am rôl, cylch gorchwyl a gwaith y Pwyllgor hwn yn yr Adroddiad Blynyddol, ac yno hefyd cewch ddarllen adroddiad blynyddol y Pwyllgor.

Gan fy mod mewn swydd gyhoeddus sy'n derbyn arian cyhoeddus, rwy'n ymroddedig i weithredu systemau trylwyr a thryloyw o ran atebolrwydd a gwneud penderfyniadau.

Mae fy fframwaith llywodraethu yn cynnwys y systemau, y prosesau a'r gwerthoedd sy'n cyfeirio ac yn rheoli'r sefydliad. Mae'n ofynnol fy mod yn esbonio'r strwythur llywodraethu yn fy sefydliad ac yn sicrhau ei fod yn bodloni gofynion y Côt Llywodraethu Corfforaethol a'r 'Llyfr Oren: Rheoli Risg'.

Yn yr adran hon rwy'n manylu ar i ba raddau mae'r sefydliad yn bodloni'r safonau hyn ac yn darparu tystiolaeth bod y trefniadau llywodraethu yn gweithio'n unol â'r bwriad ar draws y sefydliad. I ddarparu sicrwydd pellach, yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus, mae ein trefniadau llywodraethu corfforaethol wedi bod yn destun archwilio mewnol gan ein hymgynghorwyr, Deloitte. Mae eu hasesiad cyffredinol yn 2020|21 fel a ganlyn:

*"Ar sail y gwaith a wnaed yn unol â'r manylion yn ein Hadroddiad Archwilio Mewnol ar Lywodraethu Corfforaethol a Rheoli Risg ar gyfer 2020/21, ein hasesiad cyffredinol yw bod dosbarthiad sicrwydd llywodraethu corfforaethol a rheoli risg yn **sylweddol**."*

Effaith pandemig Covid-19 ar y sefydliad

Mae'r pandemig, a ddechreuodd gymryd gafael ar draws y byd yn gynnar yn 2020, wedi troi ein byd ben i waered. Rydym wedi profi newid ar raddfa na ellid ei dychmygu ym mhob agwedd ar ein bywydau. Ar hyd y flwyddyn, rydym wedi ceisio defnyddio ein sefyllfa ddylanwadol i sicrhau bod plant a phobl ifanc yn cael lle blaen a chanolog yn ymateb Llywodraeth Cymru, a bod hynny'n parhau. Rydym hefyd wedi gorfod canolbwyntio ar newid llwyr yn ein ffordd o weithio.

O ganlyniad i weithdrefnau dilyniant busnes cadarn, rydym yn ddiolchgar ein bod wedi gallu addasu i weithio gartre'n llwyr gan ein holl aelodau staff, a hynny heb ddiwrnod o oedi.

Rydym wedi dilyn cyngor a chyfarwyddyd Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y Deyrnas Unedig ar hyd y pandemig, ac wedi atal pob cyswllt wyneb yn wyneb â phlant, pobl ifanc ac eraill. Mae pob aelod o staff wedi cael y cyfarpar angenrheidiol i weithio gartref yn llawn amser, ac mae mesurau iechyd a diogelwch angenrheidiol wedi cael eu rhoi ar waith i sicrhau bod trefniant a diogelwch gorsafoedd gwaith yn y cartref yn ddigonol.

Ym mis Medi 2020, chwe mis wedi cychwyn ar y trefniadau gwaith newydd, cyhoeddwyd adroddiad ['Coronafeirws a Ni'](#), oedd yn amlinellu ein hymateb i'r pandemig fel sefydliad. Dyma rai o'r uchafbwyntiau:

1. Staff
 - a. Cefnogi staff ag amrywiol gyfrifoldebau gofalu i weithio'n hyblyg yn ystod cyfnodau clo llym, gan gynnwys pan oedd adeiladau ysgol ar gau;
 - b. Cynnal lefelau arferol goruchwyliaeth ar gyfer yr holl staff;
 - c. Mae ein lladmeryddion llesiant wedi cadw mewn cysylltiad rheolaidd â'r staff, ac fe ddechreuon nhw recordio podlediad staff er mwyn gallu cadw mewn cysylltiad;
 - d. Bu'r Tîm Rheoli yn cwrdd bob wythnos yn ogystal â'r cyfarfod misol, er mwyn sicrhau ymateb cyflym i faterion, pryderon a risgiau allweddol.

2. Rhaglen waith

- a. Cyflawnwyd ein holl ymrwymiadau a amlinellwyd yn ein cynllun gwaith ar gyfer 2020|21, a gafodd ei ddrafftio a'i gymeradwyo cyn pandemig Covid-19;
- b. Ymgwymerwyd â darnau newydd ychwanegol o waith er mwyn sicrhau bod barn a phrofiadau plant a phobl ifanc yn cael eu clywed a bod gweithredu ar sail hynny yn ystod y pandemig, gan gynnwys dau ymgynghoriad ar raddfa fawr gyda mwy na 40,000 o blant a phobl ifanc 3-18 oed;
- c. Addaswyd ein ffyrdd o estyn allan at blant a phobl ifanc, gan gynnwys trafodaethau misol gyda'n panel ymgynghorol pobl ifanc;
- d. Cynhaliwyd pob cyfarfod oedd ar yr amserlen o'n Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg a'n Paneli Ymgynghorol o bell.

3. Seilwaith

- Buddsoddi mewn system ffôn a fideogynadleda newydd, sy'n hygyrch i'r holl staff o bell;
- Sicrhau bod yr addasiadau angenrheidiol yn cael eu gwneud yn dilyn asesiadau unigol o anghenion pob aelod staff;
- Buddsoddi mewn mesurau seiberddiogelwch o ganlyniad i ehangu ein rhwydwaith staff.

Er bod cyfraddau heintio a marwolaethau'n gostwng, mae'r pandemig yn dal yn fygythiad real i fywydau yng Nghymru. Rydym ni'n dal i weithio gartref, ac mae plant a phobl ifanc yn dal i wynebu rhwystrau yn eu bywydau beunyddiol. Rydym ni'n credu bod y risgiau canlynol yn dal i fodoli, a bod angen i ni fynd ati i roi sylw iddynt a'u rheoli:

1. Incwm: gwasgu ar gyllid cyhoeddus yn sgîl y pandemig, gydag effaith bosibl ar ein lefelau ariannu yn y dyfodol;
2. Seiber-ddiogelwch: risg fythol gynyddol bygythiadau seiber-ddiogelwch, gan gynnwys elfen ychwanegol rhwydwaith ar wasgar oherwydd gweithio o bell;
3. Capasiti gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru, gan gynnwys Llywodraeth Cymru, i gyflawni'r newidiadau rydym ni am eu gweld i ddiogelu hawliau plant yng Nghymru, fel yr amlinellwyd yn ein cynllun strategol tair blynedd.

*Oddi mewn i'n fframwaith llywodraethu, diffinnir y Comisiynydd fel y corff llywodraethu – sef y corff sydd â'r cyfrifoldeb cyffredinol am gyfeirio a rheoli'r sefydliad. Yn swyddfa'r Comisiynydd, mae'r Comisiynydd wedi dirprwyo rhai cyfrifoldebau i aelodau o'i thîm rheoli, ac mae hynny i gyd wedi'i amlinellu yn ein cynllun dirprwyo.

Bod yn eglur ynghylch diben a chanlyniadau'r sefydliad

Mae bod â diben sefydliadol pendant a set o amcanion clir yn un o nodweddion llywodraethu da. Ein dull cynllunio strategol yw'r dull systemig o bennu ein nodau. Mae'n galluogi'r swyddfa i gadw at ei chylch gorchwyl deddfwriaethol a chyflawni'r weledigaeth a'r amcanion a gyflwynwyd yn fy nghynlluniau strategol.

Mae'r prosesau cynllunio strategol a blynyddol yn darparu cyfeiriad strategol cyffredinol ar gyfer holl swyddogaethau'r swyddfa; ac yn helpu i sicrhau ein bod yn gwneud y defnydd mwyaf effeithiol o adnoddau sefydliadol er mwyn mwyaflu ein heffaith dros blant a phobl ifanc yng Nghymru.

Ymgysylltu â rhanddeiliaid a gwireddu atebolrwydd

Nid wyf yn comisiynu gwasanaethau nac yn darparu gwasanaethau rheng flaen. Yn hytrach, rwy'n canolbwyntio ar ddarbwyllo a chefnogi eraill i gyflwyno a gweithredu newid. Rwyf am i blant a phobl ifanc fy ngalw i gyfrif ynghylch sut mae fy nhîm a minnau wedi gweithio i ddylanwadu ar gynnydd mewn meysydd allweddol o'u bywydau.

Seiliwyd ein cynllun gwaith presennol, sy'n cwmpasu'r cyfnod o 2019-2022, ar yr ymgynghoriad mwyaf erioed gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion; bu dros 11,000 o bobl yn rhannu eu barn. Mae'r [cynllun hwn yn cynnwys](#) fy amcanion strategol ar gyfer fy nhair blynedd olaf fel Comisiynydd. Rydym wedi ymrwymo i gynnal gwerthusiad llawn o'r cynllun hwn, ac rydym yn bwriadu ei gyhoeddi ar ddiwedd fy nghyfnod yn y swydd, ym mis Ebrill 2022.

Yn ogystal ag ymgynghori ar raddfa fawr fel hyn, mae ein strategaeth gyfranogiad yn sicrhau fy mod i'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc ar draws y wlad ac yn codi llais ar eu rhan, ac mae ein polisi cynllunio strategol yn disgwyl i'n holl brosiectau weithio gyda phlant a phobl ifanc i gyflawni newid.

Mae ein gwaith ar weithredu ein dyletswyddau cydraddoldeb hefyd yn ein galluogi i sicrhau bod ein gwaith yn cyrraedd y rhai sydd â nodweddion gwarchodedig.

Mae fy mhanel o bobl ifanc yn rhoi cyngor a her i mi a'm tîm, a bûm yn gweithio gyda'r Senedd leuenctid eto eleni i drafod rhai agweddau ar fy ngwaith sy'n rhan o'u meysydd blaenoriaeth, gan gynnwys darpariaeth iechyd meddwl i blant a phobl ifanc.

Capasiti a gallu i fod yn sefydliad effeithiol

Rwy'n cydnabod bod llywodraethu'n cael ei gryfhau gan gyfranogiad pobl sydd â llawer o wahanol fathau o wybodaeth a phrofiad. Rwy'n hyderus, yn sgîl ein Fframwaith Datblygu Perfformiad, fod gan bob aelod o staff y sgiliau, yr wybodaeth a'r capasiti angenrheidiol i gyflawni eu cyfrifoldebau.

Fel sefydliad, rydym ni'n ymroddedig i fuddsoddi amser ac adnoddau i ddatblygu pawb sy'n gweithio yma, a datblygu systemau a strwythurau clir i gefnogi sut rydym ni'n datblygu. Yn ymarferol, mae hynny'n golygu ein bod yn:

- trefnu rhaglen sefydlu fanwl ar gyfer pob aelod newydd o staff;
- annog pob aelod o staff yn ystod eu sesiwn oruchwyllo fisol i drafod eu hanghenion a'u dymuniadau dysgu a datblygu;
- myfyrio ar gyflawniadau yn ystod ein cyfarfodydd arfarnu blynyddol gyda'r holl staff ac yn defnyddio ein dadansoddiad anghenion hyfforddi wedi'i deilwra yn sail ar gyfer ein trafodaethau ynghylch meysydd datblygu yn y dyfodol;
- cefnogi pynciau datblygu tîm cyfan, y mae rhai ohonynt yn orfodol.

Hybu Gwerthoedd i'r Sefydliad ac Arddangos Gwerthoedd Llywodraethu Da trwy Gynnal Safonau Uchel o ran Ymddygiad ac Ymarfer

Mae ein gwerthoedd a'n hegwyddorion cyflawni yn sylfaen ar gyfer ein holl bolisiau gweithredol a staff, yn ogystal â'n strategaeth tair blynedd. Fe'u rhennir gydag aelodau newydd o staff yn ystod y cyfnod sefydlu, ac fe'u cyfathrebir yn allanol ar ein gwefan ac mewn cyhoeddiadau allweddol.

Rydym ni'n ymroddedig i alluogi a grymuso gweithwyr i gyrraedd nodau unigol, tîm a strategol, ac yn barnu bod y broses arfarnu flynyddol, pennu amcanion a phrosesau cynllunio datblygiad personol yn rhan hanfodol o gyflawni hynny.

Mae cyfres o bolisiau cyflogaeth mewnol y mae'n ofynnol i'r holl staff eu dilyn wrth gyflawni eu dyletswyddau ar ran y sefydliad, gan gynnwys:

- Polisi a Gweithdrefn ar gyfer Delio ag Ymddygiad Anfoddhaol
- Polisi Urddas yn y Gwaith
- Egwyddorion a Gweithdrefnau Recriwtio
- Gweithdrefn ar gyfer ymdrin â Phryderon Achwyniad
- Polisi Cwynion
- Polisi Datgelu Camarfer
- Fframwaith Datblygu Perfformiad
- Gweithdrefn Absenoldeb Salwch
- Ein Hymrwymiad Llesiant
- Arweiniad i'n trefniadau gwyliau blynyddol
- Ein dull o ymdrin â'r cyfnod prawf.

Mae gan bob un o'r polisiau hyn berchennog ar lefel y Tîm Rheoli, maen nhw'n cael eu trafod gydag aelodau newydd o staff yn ystod y cyfnod sefydlu, ac maen nhw'n cael eu diweddarw'n unol â chylch rheolaidd (gyda'r amserlen yn mynd gerbron y tîm rheoli). Fel cyfres, mae'r polisiau hyn yn ein helpu i feithrin diwylliant sy'n gosod gwerth ar lefel uchel o berfformiad ac yn cryfhau a gwella sut rydym ni'n cyflawni ein rolau.

Mae ein holl bolisiau mewnol yn cael eu hadolygu'n rheolaidd mewn cylch, ac eleni buom ni'n adolygu ac yn diweddarw polisiau cyflogaeth allweddol ar ôl ymgynghori â'r staff. Roedd y rhain yn cynnwys:

- ein Polisi a'n Gweithdrefn ar gyfer Dysgu a Datblygu;
- arweiniad i drefniadau cyflog CPC (polisi newydd sbon);
- Fy Addewid i Gymru (sef polisi newydd sbon); a'n
- Polisi a'n Gweithdrefn ar gyfer Gweithio Gartref (a oedd yn bolisi newydd sbon).

Gwneud Penderfyniadau Gwybodus a Thryloyw sy'n Destun Craffu Effeithiol a Rheoli Risg

Fel corfforaeth un person, fi sydd â'r cyfrifoldeb am wneud penderfyniadau yn y swyddfa. Fodd bynnag, rwyf wedi dirprwyo agweddau ar y penderfyniadau gweithredol i'r Tîm Rheoli. Mae rolau a chyfrifoldebau'r holl staff wedi'u diffinio'n glir yn eu disgrifiadau swydd ac o fewn y Fframwaith Llywodraethu. Mae gan bob gweithiwr amodau cyflogaeth a disgrifiadau swydd clir, sy'n nodi eu rolau a'u cyfrifoldebau.

Isod ceir crynodeb o sut rydym ni'n sicrhau ein bod yn gwneud penderfyniadau cadarn a thryloyw:

- Cylch Gorchwyl y Tîm Rheoli

Mae cylch gorchwyl y Tîm Rheoli yn cynnwys ymrwymiad i gyhoeddi agenda a chofnodion pob cyfarfod yn fewnol, fel bod y penderfyniadau a wneir yn dryloyw.

- Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Mae cylch gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cynnwys ymrwymiad i gyhoeddi agenda a chofnodion pob cyfarfod. Maent yn cynhyrchu adroddiadau blynyddol, a gyhoeddir ar wefan y sefydliad, ac mae'r cadeirydd hefyd yn paratoi datganiad blynyddol i'w gynnwys yn adroddiad blynyddol y sefydliad i Brif Weinidog Cymru.

- Polisi Cynllunio Strategol

Mae ein dull o reoli prosiectau yn sicrhau bod y canlyniadau arfaethedig ar gyfer plant a phobl ifanc yn cael eu diffinio a'u cyflawni. Mae'n cynnig mecanwaith effeithiol i'r sefydliad ddiffinio canlyniadau mesuradwy, ac yn cynnwys mecanweithiau ar gyfer monitro perfformiad ar hyd pob cyfnod, gan gynnwys cynllunio, manylebau, cyflawni a gwerthuso wedi'r prosiect. Mae'r rhan fwyaf o aelodau staff wedi cael hyfforddiant rheoli prosiectau ffurfiol ac mae'r mwyafrif wedi cyflawni cymhwyster sylfaenol.

- Rheoli Risg

Y polisi hwn sy'n diffinio'r fframwaith ar gyfer rheoli risg o fewn y sefydliad. Prif ddiben y polisi yw nodi'r broses o reoli risg fel bod yr holl staff yn gwybod beth sy'n ddisgwyliedig ganddyn nhw; sicrhau bod proses rheoli risg yn cael ei chyflwyno a'i chynnal mewn modd cyson; sicrhau bod rheoli risg wedi'i wreiddio yng ngweithgareddau'r sefydliad; a hybu diwylliant sy'n ymwybodol o risg.

Mae datganiadau ynghylch parodrwydd y sefydliad i gymryd risgiau hefyd yn cael eu hadolygu a'u cyhoeddi'n flynyddol.

Rheoli Risg

Fel y nodwyd uchod, mae ein Polisi Rheoli Risg yn diffinio'r fframwaith ar gyfer rheoli risg o fewn y sefydliad. Mae'r polisi'n cydymffurfio â phrif egwyddorion *Y Llyfr Oren: Rheoli Risg* a gyhoeddwyd gan Drysorfa EM ac yn ceisio nodi'r broses o reoli risg fel bod yr holl staff yn gwybod beth sy'n ddisgwyliedig ganddyn nhw; sicrhau bod y broses o reoli risg yn cael ei chyflwyno a'i chynnal mewn modd cyson; sicrhau bod rheoli risg wedi'i wreiddio yng ngweithgareddau'r sefydliad; a hyrwyddo diwylliant sydd ag ymwybyddiaeth o risg.

Mae ein system reoli fewnol yng nghyswllt risg yn seiliedig ar broses barhaus a luniwyd i ganfod a blaenoriaethu'r risgiau o safbwynt cyflawni amcanion strategol y sefydliad a chydymffurfio â pholisïau a gweithdrefnau. Mae hynny'n cynnwys gwerthuso tebygolrwydd gwireddu'r risgiau hynny ac effaith eu gwireddu ar y sefydliad ac ar blant a phobl ifanc, a'u rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn ddiwasttraff. Yn ymarferol, mae hynny'n golygu bod pob aelod o staff yn derbyn bod risgiau'n anochel. Mae hefyd yn golygu, yn ymarferol, y dylai pob aelod o staff fod yn rhagweithiol wrth ganfod a rheoli risgiau, er mwyn sicrhau bod ein cynllun strategol tair blynedd yn cael ei gyflawni'n llwyddiannus.

Rydym ni'n rheoli risg ar bedair lefel:

- Ein cofrestr risgiau gorfforaethol, sy'n nodi risgiau sy'n gysylltiedig â'n hamcanion strategol.
- Mae cofrestrau risg ein prosiectau a'r logiau materion, ar gyfer pob prosiect sy'n rhan o'n cynllun gwaith blynyddol, yn cael eu rheoli gan ein rheolwyr prosiectau, sy'n adrodd i'r Tîm Rheoli bob mis.
- Mae ein cofrestrau risg thematig yn eu lle ar gyfer meysydd penodol o'n gwaith craidd, e.e. seiber-ddiogelwch. Mae'r rhain yn cael eu cynnal gan swyddogion sy'n gyfrifol am y maes gwaith hwnnw.
- Mae ein cofrestrau risg tîm yn cael eu datblygu ar gyfer timau unigol o fewn y sefydliad ac yn cael eu cynnal gan bennaeth y swyddogaeth honno a'u hadolygu'n rheolaidd yn ystod sesiynau goruchwyllo gyda'r Comisiynydd.

Yn ystod y cyfnod hwn, rydym ni wedi bod yn rheoli risgiau corfforaethol yn weithredol yn y meysydd canlynol:

- Gallu i gyflawni swyddogaethau statudol oherwydd adnoddau annigonol;
- Gallu/capasi'tr sefydliad i weithredu'r cynllun strategol yn sgîl pandemig Covid-19; a
- Seiber-ddiogelwch a chydymffurfio â rheoliadau diogelu data.

Rydym ni'n pennu ac yn asesu'n barhaus natur a chwmpas y prif risgiau mae'r sefydliad yn barod i'w cymryd i gyflawni ein hamcanion, ac rydym ni'n sicrhau bod ein cynllunio a'n penderfyniadau yn adlewyrchu'r asesiad hwnnw'n briodol. isod ceir datganiad cyffredinol ynghylch ein parodrwydd i gymryd risg.

"Ein nod yw bod yn ymwybodol o risgiau, heb fod yn rhy awyddus i osgoi risgiau, a rheoli risgiau sefydliadol yn weithredol er mwyn diogelu'r sefydliad a sicrhau ei fod yn tyfu. Er mwyn cyflawni'r nodau strategol, mae'r sefydliad yn cydnabod y bydd yn gorfod cymryd rhai risgiau a'u rheoli. Risgiau na ellir eu goddef yw rhai a allai wneud y canlynol:

1. Cael effaith negyddol ar ddiogelwch gweithwyr neu'r plant a'r bobl ifanc rydym ni'n gweithio drostyn nhw ac ar eu cyfer.
2. Niweidio gallu pobl i ymddiried yn y sefydliad a bwrw amheuaeth ar ein hygrededd.
3. Arwain at dorri cyfreithiau a rheoliadau.
4. Peryglu gweithrediadau'r sefydliad yn y dyfodol."

Mae'r rheolaeth ofalus ar risg wedi bod yn destun Archwilio Mewnol, yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus. Asesiad cyffredinol Deloitte, ein harchwilwyr mewnol, yn 2020| 21 oedd bod modd parhau gyda dosbarthiad o sicrwydd sylweddol yng nghyswllt rheoli risg.

Bu ein Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg hefyd yn bwrw golwg dros effeithiolrwydd y trefniadau rheoli risg.

- Rheolaeth ariannol

Mae ein rheolaeth ariannol wedi'i seilio ar fframwaith o wybodaeth reolaidd i reolwyr a chyfres o weithdrefnau ariannol clir, sydd wedi'u hamlinellu yng nghyfres y sefydliad o bolisiau a gweithdrefnau ariannol sy'n cael eu diweddu'n rheolaidd. Mae'r broses o adolygu gwybodaeth i reolwyr yn cynnwys monitro ac adrodd rheolaidd ar y gyllideb. Bob mis mae'r Tîm Rheoli yn cael eu hysbysu ynghylch sut mae'r gwariant yn cyfateb i'r gyllideb, ac mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn cael yr wybodaeth

honno bob chwarter. Mae ein dull gweithredu seiliedig ar reoli prosiectau hefyd yn gofyn bod pob rheolwr prosiect yn datblygu cyllideb fanwl, a rhoddir adroddiad misol ar y rheiny yn y Tîm Rheoli.

Isod ceir datganiad o'r lefel o sicrwydd a gyflawnwyd ar gyfer pob maes archwilio gan ein harchwilwyr mewnol, Deloitte:

- Systemau Ariannol: Rheolaeth Gyllidebol: Sylweddol
- Systemau Ariannol: Asedau Sefydlog: Cymedrol
- Systemau Ariannol: Bancio a Rheoli Arian: Sylweddol
- Systemau Ariannol: Trefniadau Pensiwn y Gwasanaeth Sifil: Sylweddol

Hefyd eleni, er mwyn sicrhau bod ein dull o ymdrin â rheolaeth ariannol mor gadarn â phosibl, fe wnes i gomisiynu adolygiad annibynnol o sut cafodd ein pensiynau eu rheoli'n fewnol, a rhoddwyd argymhellion yr adolygiad hwnnw ar waith eleni. Rydym hefyd wedi parhau i sicrhau bod argymhellion adolygiad y llynedd o'n swyddogaeth gyllid yn cael eu gweithredu fwyfwy.

Rwyf hefyd yn cymryd materion sy'n ymwneud â thwyll a chamweinyddu o ddifri calon. Mae gennym bolisiau yn eu lle ar ddatgelu camarfer, gwrthweithio twyll, côd ymddygiad a chwynion.

Cyflawni'n effeithiol o ran swyddogaethau a rolau a ddiffiniwyd yn glir

Mae'r sefydliad yn cynnwys pum swyddogaeth ryng-gysylltiedig sy'n cydweithio mewn dull gweithredu tîm cyfan. Rydym ni'n cyflawni rhaglen waith sy'n gwbl ryngddibynnol. Mae'r swyddogion yn cyflawni rolau arbenigol yn ôl eu harbenigedd, ond maent yn dibynnu ar rannau eraill o'r sefydliad i gyflawni'r rhaglen waith.

Mae gan yr holl bwyllgorau a phaneli ymgynghorol sy'n gysylltiedig â'r Comisiynydd Gylch Gorchwyl, a adolygir yn flynyddol, ac a gyhoeddir ar ein gwefan.

Mae'r Tîm Rheoli yn adolygu cynnydd yn erbyn ein holl brosiectau, a amlinellir yn y cynllun gwaith blynyddol, bob mis. Bob blwyddyn, trwy'r Adroddiad Blynyddol, rydym yn rhoi sylw i'r cynnydd a wnaed yn erbyn pob un o'n hamcanion strategol.

Gan fy mod mewn swydd gyhoeddus sy'n derbyn arian cyhoeddus, rwy'n ymroddedig i weithredu systemau atebolrwydd a gwneud penderfyniadau sy'n drylwyr ac yn dryloyw. Mae ein fframwaith gwerthuso wedi'i lunio i roi trosolwg o'r gwaith craidd a gyflawnir gennym a phrosesau mewnol y sefydliad. Mae'n canolbwyntio ar bedair elfen: ein pobl, ein prosesau sefydliadol, cynaliadwyedd ariannol y Comisiynydd a gwerth am arian, a phlant a phobl ifanc. Trafodir yr adroddiadau hyn bob mis yng nghyfarfodydd y Tîm Rheoli a phob chwarter yn y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg.

Mae cylch gorchwyl fy mpaneli ymgynghorol yn cynnwys gofyniad penodol iddyn nhw gynnig cyngor ystyriol i mi a'm staff, yn ôl y galw, er mwyn gwella ein heffeithiolrwydd a chyflawni fy ngofynion gwaith.

Adolygu Effeithiolrwydd

Fel Swyddog Cyfrifyddu, rwy'n gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd y system lywodraethu, ac yn unol â *Rheoli Arian Cyhoeddus yng Nghymru*, a ydwyf i'n cydymffurfio â Chôd Llywodraethu Corfforaethol Swyddfa'r Cabinet. Hysbysir yr adolygiad hwn gan waith yr archwilwyr mewnol a'r Tîm Rheoli sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheoli mewnol, a sylwadau'r archwilwyr allanol yn eu llythyr at y rheolwyr ac adroddiadau eraill. Rwyf hefyd wedi derbyn cyngor ynghylch effeithiolrwydd y

system lywodraethu trwy waith y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg. Rwyf wedi ymrwymo i sicrhau gwelliant parhaus yn y systemau mewnol ac i ymdrin ag unrhyw wendidau wrth iddynt godi.

Roedd y broses a ddefnyddiwyd wrth gynnal ac adolygu effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethu fel a ganlyn:

- bu'r Tîm Rheoli wrthi ar y cyd yn trafod ac yn adolygu gweithrediad y mesurau rheoli ariannol mewnol ac ansawdd yr wybodaeth a ddarparwyd.
- cwblhaodd archwilio mewnol adolygiad o effeithiolrwydd mesurau rheoli mewnol allweddol; a
- chyfarfu'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn ystod y flwyddyn a chynghori ar oblygiadau sicrwydd a roddwyd ynghylch llywodraethu corfforaethol, rheoli risgiau a mesurau rheoli, digonoldeb y trefniadau archwilio mewnol ac allanol ac ymatebion rheolwyr i'r argymhellion archwilio.

Deloitte fu'n darparu'r gwasanaeth Archwilio Mewnol ar gyfer fy swyddfa yn ystod y cyfnod. Maent yn gweithredu'n unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus. Maent yn cyflwyno adroddiadau rheolaidd sy'n cynnwys barn annibynnol ar ddigonoldeb ac effeithiolrwydd fy system rheolaeth fewnol, ynghyd ag argymhellion ar gyfer gwelliant.

Ar sail fy adolygiad effeithiolrwydd, nid oes materion rheolaeth fewnol arwyddocaol yn codi a lle bo hynny'n berthnasol, rwy'n cydymffurfio â'r egwyddorion a amlinellwyd yn y Côd Llywodraethu Corfforaethol.

Rhaglen Welliant ar gyfer Materion Llywodraethu

Gyda'm Tîm Rheoli byddaf yn parhau i fonitro'r amgylchedd rheoli mewnol a sicrhau bod y fframwaith llywodraethu yn parhau i ddiwallu anghenion y sefydliad.

Fel Swyddog Cyfrifyddu mae dyletswydd gyfreithiol arnaf fi i reoli'n briodol yr adnoddau a ddarparwyd ar fy nghyfer er mwyn i'm swyddfa gyflawni ei rhwymedigaethau statudol. Rhaid i mi sicrhau hefyd fod trefniadau wedi'u rhoi ar waith i sicrhau bod fy swyddfa'n cael ei rheoli a'i llywodraethu'n briodol. Mae'r Datganiad Llywodraethu hwn wedi darparu disgrifiad manwl o'r trefniadau hyn.

Ardystiad gan y Swyddog Cyfrifyddu

Rwyf wedi fy sicrhau bod y system lywodraethu a fu'n weithredol yn fy swyddfa yn ystod 2020|21 wedi bod yn un gadarn. Ar sail yr adolygiad o effeithiolrwydd y systemau rheoli mewnol, rwyf wedi fy sicrhau bod y trefniadau presennol yn diwallu anghenion y swyddfa ac yn sicrhau eu bod yn cydymffurfio ag arfer gorau.

Sally Holland

Yr Athro Sally Holland
Comisiynydd Plant Cymru a Swyddog Cyfrifyddu
14 Gorffennaf 2021

Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth a Staff

Taliadau i Aelodau Uwch o'r Tîm Rheoli

Gweinidogion Cymru sy'n pennu'r taliad i Gomisiynydd Plant Cymru, yn unol ag Atodlen 2 paragraff 3 o Ddeddf Safonau Gofal 2000.

Yn achos aelodau eraill y Tîm Rheoli, pennwyd y taliadau cydnabyddiaeth gan Gomisiynydd Plant Cymru, ar sail cyfarwyddyd gan arbenigwyr recriwtio yn y gwasanaeth sifil.

Mae'r adrannau canlynol, a fu'n destun archwilio, yn darparu manylion am daliadau cydnabyddiaeth a buddiannau pensiwn y swyddogion uchaf sydd â chyfrifoldeb dirprwyedig yn swyddfa'r Comisiynydd:

	Cyflog £000*		Buddion mewn nwyddau (i'r £100 agosaf)*		Buddion Pensiwn (i'r £1000 agosaf)*		Cyfans wm £000*	
	2020- 21	2019- 20	2020-21	2019- 20	2020-21	2019- 20	2020- 21	2019- 20
Yr Athro Sally Holland – Comisiynydd Plant Cymru.	90 - 95	90 - 95	-	-	36,000	36,000	126 - 131	126 - 131
Sara Jermin – Pennaeth Cyfathrebu a Pherfformiad.	60 - 65	55 - 60	-	-	24,000	21,000	84 - 89	76 - 81
Andy Wallsgrove – Pennaeth Ymarfer.	60 - 65	55 - 60	-	-	31,000	22,000	91 - 96	77 - 82
Rachel Thomas – Pennaeth Polisi a Materion Cyhoeddus**.	50 - 55	40 - 45	-	-	-	-	57 - 62	45 - 50

* Mae'r wybodaeth hon yn destun archwiliad.

**Mae Rachel Thomas yn aelod o'r cynllun Pensiwn Partneriaeth, a thalwyd £6,535 o gyfraniadau cyflogwr yn ystod y cyfnod. Ar ben hynny, talwyd £11,346 i unioni cyfraniadau pensiwn oedd heb eu talu mewn blynyddoedd blaenorol, ac roedd y swm hwn yn cynnwys taliadau am golli buddsoddiad mewn perthynas â'r cyfraniadau hyn.

*** Mae'r golofn Cyflogau yn cynnwys Lwfans Gweithio Gartref o £26 y mis, ac mae Andy Wallsgrove yn derbyn lwfans llesiant o £250.

Taliadau Canolrif

	2020-21		2019-20
Band taliadau'r unigolyn y telir y symiau mwyaf iddo/iddi (£000)	90 - 95	Band taliadau'r unigolyn y telir y symiau mwyaf	90 - 95

		iddo/iddi (£000)	
Cyfanswm y Canolrif	33,338	Cyfanswm y Canolrif	31,187
Cymhareb	1:2.77	Cymhareb	1:2.96

Mae'n ofynnol fy mod yn datgelu'r berthynas rhwng y taliad a wnaed i'r unigolyn a dderbyniodd y cyflog uchaf a chanolrif taliadau'r gweithwyr. Band taliadau'r unigolyn a dderbyniodd y taliad uchaf yn 2020-21 oedd £90,000 - £95,000 (2019-20: £90,000 - £95,000). Rwyf wedi defnyddio pwynt canol yr ystod hon, sef £92,500, i gymharu'r symiau hyn, a chael cymhareb o 2.77 gwaith (2019-20: 2.96) taliad canolrif y gweithwyr. Y rheswm am y symudiad rhwng y cyfnodau yw'r ffaith bod unigolion wedi cyrraedd pwynt uchaf eu bandiau cyflog; a chymhwyso cynnydd costau byw ar gyfer pob gradd yn ystod y cyfnod. Mae cyfanswm y taliadau yn cynnwys y cyflog a'r buddion mewn nwyddau. Nid yw'n cynnwys cyfraniadau cyflogwr i bensiwn na gwerth trosglwyddo ariannol cyfatebol pensiynau.

Iawndal a dalwyd, Dyfarniadau Sylweddol i Uwch Reolwyr Blaenorol

Yn ystod y cyfnod 2020-21 ni wnaed taliadau iawndal na dyfarniadau sylweddol i uwch-reolwyr blaenorol.

Buddion Pensiwn – Cynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil

	Pensiwn a Gronnwyd £000	Cynnydd gwirioneddol yn y pensiwn* £000	CETV(i) ar 31.3.21* £000	CETV(i) ar 31.3.20* £000	Cynnydd / (gostyngiad) gwirioneddol yn CETV(ii)* £000
Yr Athro Sally Holland – Comisiynydd Plant Cymru.	10 - 15	0 – 2.5	163	130	21
Sara Jermin – Pennaeth Cyfathrebu a Pherfformiad.	0 – 5	0 – 2.5	21	8	8
Andy Wallsgrove – Pennaeth Ymarfer.	45 – 50	0 – 2.5	724	676	22
Rachel Thomas – Pennaeth Polisi a Materion Cyhoeddus.	Nodyn 1	Nodyn 1	Nodyn 1	Nodyn 1	Nodyn 1

Nodyn 1: Mae Rachel Thomas yn aelod o'r cynllun Pensiwn Partneriaeth, a thalwyd £6,535 o gyfraniadau cyflogwr yn ystod y cyfnod. Ar ben hynny, talwyd £11,346 i unioni cyfraniadau pensiwn oedd heb eu talu mewn blyneddau blaenorol, ac roedd y swm hwn yn cynnwys taliadau am golli buddsoddiad mewn perthynas â'r cyfraniadau hyn.

* Mae'r wybodaeth hon yn destun archwiliad.

Y Cynllun Pensiwn

Darperir buddion pensiwn trwy drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. O 30 Gorffennaf 2007, gall gweision sifil fod yn rhan o un o bedwar cynllun buddion diffiniedig; naill ai cynllun 'cyflog terfynol'

(**classic**, **premium** neu **classic plus**); neu gynllun 'gyrfa gyfan' (**nuvos**). Nid yw'r trefniadau statudol hyn yn cael eu hariannu, a thelir am gost y buddion ag arian sy'n destun pleidlais gan y Senedd bob blwyddyn; ac er mai cynlluniau buddion diffiniedig yw'r rhain, nid oes modd datgelu swm eu hasedau a'u hatebolrwydd. Mae'r pensiynau sy'n daladwy o dan **classic**, **premium**, **classic plus** a **nuvos** yn cael eu cynyddu'n flynyddol yn unol â newidiadau i'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI). Gall aelodau sy'n ymuno o Hydref 2002 ddewis naill ai'r trefniant buddion priodol diffiniedig neu bensiwn rhanddeiliad 'prynu arian' o ansawdd da, gyda chyfraniad sylweddol gan y cyflogwr (cyfrif pensiwn **partneriaeth**).

Pennir cyfraniadau'r gweithwyr ar ganran o'r enillion pensiynadwy ar gyfer **classic**, **premium**, **classic plus** a **nuvos**. Mae'r buddion **classic** yn cronni ar gyfradd o 1/80fed o'r enillion pensiynadwy terfynol am bob blwyddyn o wasanaeth. Ar ben hynny, mae cyfandaliad sy'n cyfateb i dair blynedd o bensiwn yn daladwy adeg ymddeol. Yn achos y **premium**, mae'r buddion yn cronni ar gyfradd o 1/60fed o'r enillion pensiynadwy terfynol am bob blwyddyn o wasanaeth. Yn wahanol i'r **classic**, nid oes cyfandaliad awtomatig. Cyfuniad o'r ddau yw **classic plus** yn y bôn, gyda buddion yng nghyswllt gwasanaeth cyn 1 Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo'n fras fel yn achos y **classic** a'r buddion am wasanaeth o fis Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo fel yn achos y **premium**. Yn **nuvos** mae aelod yn crynhoi pensiwn ar sail ei enillion pensiynadwy yn ystod cyfnod ei aelodaeth o'r cynllun. Ar ddiwedd blwyddyn y cynllun (31 Mawrth) mae cyfrif yr aelod ar gyfer y pensiwn a enillwyd yn cael ei gredydu â 2.3 y cant o'i enillion pensiynadwy yn ystod y flwyddyn honno o'r cynllun, a chaiff y pensiwn a gronnwyd ei uwchraddio yn unol â'r Mynegai Prisiau Adwerthu (RPI). Ym mhob achos gall aelodau ddewis ildio (cymudo) pensiwn am gyfandaliad hyd at y terfynau a bennwyd gan Ddeddf Cyllid 2004.

Trefniant pensiwn rhanddeiliaid yw'r cyfrif pensiwn **partneriaeth**. Mae'r cyflogwr yn gwneud cyfraniad sylfaenol o rhwng 3 y cant a 14.75 y cant (yn dibynnu ar oedran yr aelod) i mewn i gynnyrch pensiwn rhanddeiliaid a ddewiswyd gan y cyflogai o banel o ddarparwyr. Nid oes rhaid i'r cyflogai gyfrannu, ond lle bo'n dewis gwneud hynny, bydd y cyflogwr yn gwneud taliadau cyfatebol i'r rhain hyd at derfyn o 3 y cant o'r cyflog pensiynadwy (yn ogystal â chyfraniad sylfaenol y cyflogwr). Mae cyflogwyr hefyd yn cyfrannu 0.8 y cant arall o'r cyflog pensiynadwy i dalu am gost yswiriant buddion risg a ddarperir yn ganolog (marw yn eu gwaith ac ymddeol oherwydd afiechyd).

Y pensiwn cronol a ddyfynnwyd yw'r pensiwn y gall yr aelod ei hawlio wrth gyrraedd oedran pensiwn, neu ar unwaith pan fydd yn peidio â bod yn aelod gweithredol o'r cynllun os ydyw eisoes wedi cyrraedd oedran pensiwn neu'n hŷn. Oedran pensiwn yw 60 yn achos aelodau **classic**, **premium** a **classic plus** a 65 yn achos aelodau **nuvos**.

Mae manylion pellach am drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil ar gael ar y wefan www.civilservice-pensions.gov.uk

(i) **Gwerthoedd Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV)**

Gwerth Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalafol asesedig actiwari y buddion cynllun pensiwn a gronnwyd gan aelod ar adeg benodol. Y buddion a brisir yw'r buddion a gronnwyd gan yr aelod ac unrhyw bensiwn sy'n daladwy i briod amodol o'r cynllun. Taliad yw CETV a wneir gan gynllun neu drefniant pensiwn i sicrhau buddion pensiwn mewn cynllun neu drefniant pensiwn arall pan fo'r aelod yn gadael cynllun ac yn dewis trosglwyddo'r buddion a gronnwyd yn y cynllun blaenorol. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn gysylltiedig â'r buddion y mae'r unigolyn wedi'u cronni o ganlyniad i gyfanswm eu haelodaeth o'r cynllun pensiwn, nid eu gwasanaeth mewn swydd uwch y mae datgelu'n berthnasol iddi yn unig. Mae'r ffigurau'n cynnwys gwerth unrhyw fuddion pensiwn mewn cynllun arall y mae'r unigolyn wedi'u trosglwyddo i drefniadau pensiwn y Prif Wasanaeth

Sifil. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fuddion pensiwn ychwanegol a gronnwyd i'r aelod o ganlyniad i brynu buddion pensiwn ychwanegol ar eu cost eu hun. Cyfrifir CETVs o fewn y canllawiau a'r fframwaith a ragnodwyd gan Sefydliad a Chyfadrann yr Actiwariaid ac nid ydynt yn rhoi sylw i unrhyw ostyngiad gwirioneddol na phosibl i fuddion yn sgîl Treth Lwfans Oes y gall fod angen ei thalu pan dynnir buddion pensiwn.

(ii) Cynnydd gwirioneddol mewn CETV

Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn CETV y telir amdano i bob pwrpas gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd yn y pensiwn a gronnwyd yn sgîl chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y cyflogai (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn arall), ac mae'n defnyddio ffactorau prisio'r farchnad gyffredin ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

Newidiadau i Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil

O 1af Ebrill 2015 daeth cynllun pensiwn newydd, o'r enw Alpha, yn weithredol. Mae'r cynllun Alpha yn disodli'r cynlluniau **classic**, **premium**, **classic plus** a **nuvos**. Trosglwyddodd mwyafrif y staff yn uniongyrchol i Alpha ar 1af Ebrill 2015.

Niferoedd Staff a Chostau Cysylltiedig

a) Dyma'r costau staff ar gyfer y flwyddyn:

	2020-21 £000			2019-20 £000
	Staff a Gyflogir yn Barhaol	Arall	Cyfanswm	Cyfanswm
Tâl a Chyflogau	953	3	956	923
Costau Nawdd	96	-	96	94
Cymdeithasol				
Costau Pensiwn	228	-	228	208
Is-gyfanswm	1,277	3	1,280	1,225
Costau ar gyfer secondiadau i mewn	-	-	-	14
Llai adenillion ar gyfer secondiadau allan	(22)	-	(22)	(25)
Cyfanswm Costau Net	1,255	3	1,258	1,214

Mae Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS) yn gynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu i lawer o gyflogwyr, ond ni all y sefydliadau cyfranogol nodi eu cyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau gwaelodol. Cafodd y cynllun ei brisio ddiwethaf gan actiwari ar 31 Mawrth 2007, ond ers y dyddiad hwnnw, ataliwyd prisiau actiwaraidd o'r Cynllun gan ddisgwyl gweithrediad argymhellion Adolygiad Hutton. Fodd bynnag, ailbrisiwyd y cynllun yn 2018-19 a chyhoeddwyd cyfraniadau pensiwn diwygiedig i gyflogwyr gan Drysorfa Ei Mawrhydi o 1af Ebrill 2019. Ceir manylion yng Nghyfrifon Adnoddau Swyddfa'r Cabinet: Budd-dal Ymddeol Sifil - www.civilservice-pensions.gov.uk

Ar gyfer 2020-21, roedd cyfraniadau cyflogwr o £207,236 yn daladwy i PCSPS (2019-20: £183,458) ar un o bedair cyfradd yn yr ystod o 16.7 y cant i 24.3 y cant o'r tâl pensynadwy, ar sail bandiau cyflog. Mae Actiwari'r Cynllun yn adolygu cyfraniadau'r cyflogwr, fel arfer bob pedair blynedd, yn dilyn prisiad llawn

o'r cynllun. Pennir cyfraddau'r cyfraniadau i dalu am gost y buddion a dalwyd i bensiynwyr cyfredol yn ystod y cyfnod hwn.

Gall gweithwyr ddewis agor cyfrif pensiwn partneriaeth, neu bensiwn rhanddeiliad gyda chyfraniad cyflogwr. Roedd cyfraniadau cyflogwr o £19,445 yn daladwy i un darparwyr pensiwn rhanddeiliaid (2019-20: £23,512). Mae cyfraniadau cyflogwr yn gysylltiedig ag oed, ac yn amrywio o 3 i 12.5 y cant o'r cyflog pensiynadwy (2019-20: 3 i 12.5 y cant). Mae cyflogwyr hefyd yn gwneud tâl sy'n cyfateb i gyfraniadau'r gweithwyr, hyd at 3 y cant o'r cyflog pensiynadwy. Ar ben hynny, roedd cyfraniadau cyflogwr o £1,075, neu 0.8 y cant o'r cyflog pensiynadwy, yn daladwy i PCSPS i dalu am gost darparu buddion cyfandaliad yn y dyfodol yn sgîl marwolaeth yn ystod gwasanaeth ac ymddeoliad gweithwyr oherwydd afiechyd (2019-20: £822 neu 0.8 y cant). Nid oedd symiau'n ddyledus i ddarparwyr pensiwn y bartneriaeth ar 31 Mawrth 2021, (2019-20: £13,746). Mae'r holl gyfraniadau hyn wedi'u cynnwys yn y costau Pensiwn.

Yn 2020-21 gwnaed taliadau o £20,306 i ddarparwyr pensiwn rhanddeiliaid am gyfraniadau blaenorol oedd heb eu talu yn y flwyddyn ariannol gywir, yn ogystal â thaliad am golli buddsoddiad.

b) Roedd nifer cyfartalog y personau cyfwerth amser llawn a gyflogwyd (gan gynnwys uwch reolwyr) yn ystod y cyfnod fel a ganlyn:

	2020-21			2019-20
	Staff a Gyflogir yn Barhaol	Arall	Cyfanswm	Cyfanswm
Cyflogeion Uniongyrchol	20.46	0.8	21.26	21.76
Cyfanswm	20.46	0.8	21.26	21.76

Paratoi Adroddiadau ar Gynlluniau Iawndal y Gwasanaeth Sifil ac Eraill - Pecynnau Ymadael:

Yn ystod y cyfnod 2020-21 ni wnaed taliadau iawndal na phecynnau ymadael i gyn-weithwyr.

Talwyd costau dileu swyddi a chostau ymadael eraill yn unol â darpariaethau Cynllun Iawndal y Gwasanaeth Sifil, cynllun statudol a luniwyd o dan Ddeddf Blwydd-daliadau 1972. Lle bo'r Comisiynydd wedi cytuno ar ymddeoliadau cynnar, telir am y costau ychwanegol gan y Comisiynydd, ac nid gan gynllun pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Telir am gostau ymddeoliad oherwydd afiechyd gan y cynllun pensiwn, ac nid ydynt wedi eu cynnwys yn y tabl.

Codir costau llawn yr ymadawiad ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr ym mlwyddyn gwneud y penderfyniad. Credyd y symiau sy'n daladwy mewn blynyddoedd i ddod i ddarpariaeth a ddefnyddir pan wneir y taliadau.

Sally Holland
Yr Athro Sally Holland
Comisiynydd Plant Cymru a Swyddog Cyfrifyddu
14 Gorffennaf 2021

Tystysgrif ac adroddiad archwilydd annibynnol gan Archwilydd Cyffredinol Cymru i'r Senedd

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwy'n tystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Comisiynydd Plant Cymru ar gyfer y flwyddyn yn diwedd 31 Mawrth 2021 o dan baragraff 9(2) o atodlen 2 i Ddeddf Safonau Gofal 2000. Maent yn cynnwys y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, Datganiad o Lifoedd Arian, Datganiad o Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o'r polisiau cyfrifo arwyddocaol. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y polisiau cyfrifo a gyflwynwyd ynddynt. Y fframwaith adroddiadau ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r safonau cyfrifo rhyngwladol, fel y'u dehonglwyd a'u haddaswyd yn Llawlyfr Adroddiadau Ariannol Trysorlys Ei Mawrhydi.

Yn fy marn i mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa materion Comisiynydd Plant Cymru ar 31 Mawrth 2021 a'r gwariant net ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddyd Gweinidogion Cymru a gyflwynwyd o dan Ddeddf Safonau Gofal 2000.

Barn ynghylch rheoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ystyr bwysig, mae'r gwariant a'r incwm yn y datganiadau ariannol wedi cael eu cymhwyso i'r pwrpasau a fwriadwyd gan y Senedd, ac mae'r trafodion ariannol a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Y sail ar gyfer fy marn

Cynhaliats fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a Safonau Archwilio Rhyngwladol yn y Deyrnas Unedig (ISAs (UK)) a Nodyn Ymarfer 10 *Audit of Financial Statements of Public Sector Entities in the United Kingdom*. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio datganiadau ariannol yn fy adroddiad. Rwy'n annibynnol ar y corff, yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y Deyrnas Unedig, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adroddiadau Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Rwy'n credu bod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sylfaen ar gyfer fy marn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod y defnydd o sail cyfrifo busnes gweithredol yn briodol wrth baratoi'r datganiadau ariannol.

Ar sail y gwaith a gyflawnais, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd pwysig ynghylch digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r corff i barhau i fabwysiadu'r sail cyfrifo busnes gweithredol am gyfnod o 12 mis o leiaf o'r adeg pryd yr awdurdodwyd rhyddhau'r datganiadau ariannol.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau Comisiynydd Plant Cymru yng nghyswllt busnes gweithredol yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a geir yn yr adroddiad blynyddol, heblaw'r datganiadau ariannol a'm hadroddiad innau arnynt fel archwilydd. Nid yw deddfwriaeth a

chyfarwyddiadau a roddwyd i Gomisiynydd Plant Cymru yn pennu cynnwys a ffurf yr wybodaeth arall sydd i'w chyflwyno gyda'r datganiadau ariannol. Comisiynydd Plant Cymru sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall, a heblaw am i'r graddau fel arall a nodir yn benodol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad na sicrwydd yn ei chylch. Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall, ac wrth wneud hynny, ystyried a oes anghysondebau pwysig â'r datganiadau ariannol neu â gwybodaeth a gafwyd wrth gynnal yr archwiliad, neu a yw'n ymddangos yn gamddatganiad ffeithiol. Os deuaif yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau ymddangosiadol pwysig neu anghysondebau, mae gofyn fy mod yn ystyried a yw hynny'n achosi camddatganiad pwysig yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os deuaif i'r casgliad, ar sail y gwaith a gyflawnais, fod camddatganiad pwysig yn yr wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol fy mod yn adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd yn hyn o beth.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Gan nad yw'r ddeddfwriaeth a'r cyfarwyddiadau a roddwyd i Gomisiynydd Plant Cymru yn pennu cynnwys a ffurf yr wybodaeth arall sydd i'w chyflwyno gyda'r datganiadau ariannol, ni allaf gadarnhau bod yr wybodaeth arall wedi cael ei pharatoi'n unol â'r canllawiau. Yn fy marn i, ar sail y gwaith a wnaed fel rhan o'm harchwiliad, mae'r wybodaeth a roddwyd yn Adroddiad y Cyfarwyddwyr, y Datganiad Llywodraethu Blynyddol a'r Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth yn cyd-fynd â'r datganiadau ariannol. Er nad oes gofyniad deddfwriaethol i greu Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth, mae Comisiynydd Plant Cymru wedi paratoi'r cyfryw adroddiad, ac yn fy marn i, mae'r rhan honno y mae fel arfer yn ofynnol ei harchwilio wedi cael ei pharatoi'n unol â chanllawiau Trysorfa Ei Mawrhydi.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt yn ôl eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'r corff a'i amgylchedd a gafwyd fel rhan o'r archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau pwysig yn yr wybodaeth arall sydd i'w chyflwyno gyda'r datganiadau ariannol.

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd ynghylch y materion canlynol, lle byddaf yn adrodd i chi os bydd y canlynol yn wir, yn fy marn i:

- os na chadwyd cofnodion cyfrifo priodol, neu na dderbyniwyd ffurflenni digonol ar gyfer fy archwiliad gan ganghennau na fy fu nhîm yn ymweld â nhw;
- os nad yw'r datganiadau ariannol a'r rhan o'r Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth sydd i'w harchwilio yn cyd-fynd â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu; neu
- os nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau Comisiynydd Plant Cymru am y datganiadau ariannol

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, Comisiynydd Plant Cymru sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Safonau Gofal 2000 a'r cyfarwyddyd a wnaed oddi tani gan Weinidogion Cymru, er mwyn cael eu bodloni bod y farn a roddir ynddynt yn wir a theg, ac er mwyn sicrhau'r mesurau rheoli mewnol y mae Comisiynydd Plant Cymru'n barnu bod angen amdanynt, er mwyn medru paratoi datganiadau ariannol sydd heb gamddatganiadau pwysig, p'un ai twyll neu wall sy'n gyfrifol am hynny.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, Comisiynydd Plant Cymru sy'n gyfrifol am asesu gallu'r corff i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu yn ôl y galw faterion sy'n ymwneud â gweithrediad y busnes, a defnyddio'r sylfaen busnes gweithredol ar gyfer cyfrifyddu, oni bai bod hynny'n cael ei farnu'n amhriodol.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion i yw caffael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu crynswth yn rhydd rhag camddatganiadau pwysig, boed hynny oherwydd twyll neu wall, a chyflwyno adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (UK) bob amser yn canfod camddatganiad pwysig pan fydd yn codi. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall, a bernir eu bod yn bwysig os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt, yn unigol neu ar y cyd, ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Elennau afreolaidd, gan gynnwys twyll, yw enghreifftiau o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellwyd uchod, i ganfod camddatganiadau pwysig yng nghyswllt elfennau afreolaidd, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr, Comisiynydd Plant Cymru a'r rhai hynny oedd yn gyfrifol am lywodraethu, ynghylch polisïau a gweithdrefnau Comisiynydd Plant Cymru oedd yn ymwneud â'r canlynol:
 - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o beidio â chydymffurfio;
 - canfod ac ymateb i risgiau twyll, ac a ydynt yn gwybod am unrhyw dwyll gwirioneddol, a amheuir, neu honedig; a'r
 - mesurau rheoli mewnol a sefydlwyd i liniaru'r risgiau cysylltiedig â thwyll neu beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau.
- Ystyried, fel tîm archwilio, sut a ble gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol, ac unrhyw ddangosyddion twyll posibl. Fel rhan o'r drafodaeth, nodais fod potensial o safbwynt twyll yn y meysydd canlynol: cydnabod refeniw a phostio dyddlyfrau anghyffredin;
- Sicrhau dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Comisiynydd Plant Cymru, yn ogystal â'r fframweithiau cyfreithiol a rheoliadol eraill mae Comisiynydd Plant Cymru yn gweithredu oddi mewn iddynt, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol, neu effaith waelodol ar weithrediadau Comisiynydd Plant Cymru.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau ar gyfer ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datgeliadau yn y datganiad ariannol a'u profi yn erbyn y dogfennau ategol er mwyn asesu cydymffurfiaeth â'r cyfreithiau a'r rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod;
- holi'r rheolwyr a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ynghylch ymglyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu;
- wrth roi sylw i risg twyll petai rheolwyr yn trechu'r mesurau rheoli, profi priodoldeb yr hyn a nodwyd mewn dyddlyfrau ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth greu amcangyfrifon cyfrifo yn arwydd o fias posibl; a gwerthuso rhesymeg fusnes unrhyw drafodion sylweddol sy'n anghyffredin neu y tu allan i'r cylch gwaith arferol.

Bûm hefyd yn trafod y cyfreithiau a'r rheoliadau perthnasol a nodwyd gyda holl aelodau'r tîm archwilio, ac yn parhau'n effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau ar hyd yr archwiliad.

Effeithir ar i ba raddau y gall fy ngweithdrefnau ganfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, gan anhawster cynhenid canfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd mesurau rheoli Comisiynydd Plant Cymru, a natur, amseriad a chwmpas y gweithdrefnau archwilio a gyflawnwyd.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adroddiadau Ariannol (FRC) www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad fel archwilydd.

Cyfrifoldebau o ran rheoleidd-dra

Comisiynydd Plant Cymru sy'n gyfrifol am sicrhau rheoleidd-dra'r trafodion ariannol.

Mae'n ofynnol fy mod innau'n casglu tystiolaeth ddigonol i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm wedi cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan y Senedd, a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Adroddiad

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio'r cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn. Comisiynydd Plant Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

Adrian Crompton

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
15 Gorffennaf 2021

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021

Gwariant	Nodyn	2020-21 £000	2019-20 £000
Costau gweinyddu:			
Costau staff	2.3	1,258	1,214
Dibrisiad	2.2	17	17
Costau Gweinyddu Eraill	2.1	425	413
		<u>1,700</u>	<u>1,644</u>
Incwm			
Incwm o Weithgareddau		-	-
Incwm Arall		-	-
		<u>-</u>	<u>-</u>
Gwariant Net		1,700	1,644
Llog taladwy/derbynadwy		-	-
Gwariant Net ar ôl llog		<u>1,700</u>	<u>1,644</u>
Gwariant Arall Cynhwysfawr			
	Nodyn	2020-21 £000	2019-20 £000
Enillion/(colled) net o ran ailbrisio Peiriannau a Chyfarpar		-	-
Cyfanswm y Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021		<u>1,700</u>	<u>1,644</u>

Mae'r holl incwm a gwariant yn deillio o weithrediadau parhaus. Nid oes enillion na cholledion ac eithrio'r rhai yr adroddwyd amdanynt yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr.

Mae'r Comisiynydd yn derbyn cyllid gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 39 yn rhan o'r cyfrifon hyn

Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol ar 31 Mawrth 2021					
		2021		2020	
		£000	£000	£000	£000
<i>Nodyn</i>					
Asedau anghyfredol:					
Eiddo, peiriannau a chyfarpar	4		14		26
Asedau cyfredol:					
Elfennau masnach ac eraill derbyniadwy	5	32		51	
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo	6	179	211	262	313
Cyfanswm Asedau			225		339
Rhwymedigaethau cyfredol:					
Elfennau masnach ac eraill taladwy	7	(52)	(52)	(91)	(91)
Cyfanswm Asedau llai rhwymedigaethau cyfredol			173		248
Rhwymedigaethau anghyfredol:					
Darpariaeth ar gyfer rhwymedigaethau a thaliadau	13	(122)	(122)	(77)	(77)
Cyfanswm Asedau llai cyfanswm rhwymedigaethau			51		171
Ecwiti Trethdalwyr:					
Cronfa gyffredinol			51		171

Sally Holland
Yr Athro Sally Holland
Comisiynydd Plant Cymru a Swyddog Cyfrifyddu
14 Gorffennaf 2021

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 39 yn rhan o'r cyfrifon hyn

Datganiad o Lifoedd Arian
ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2020 tan 31 Mawrth 2021

		2020-21 £000	2019-20 £000
	Nodyn		
Llifoedd arian o weithgareddau gweithredu			
	2	1,700	1,644
Gwariant Net			
Addasu ar gyfer trafodion heblaw rhai ag arian parod	2	(62)	(17)
Cynnydd/(gostyngiad) mewn elfennau masnach ac eraill derbyniadwy	5	(19)	-
(Cynnydd)/gostyngiad mewn elfennau masnach taladwy	7	39	63
Defnydd o Ddarpariaethau	13	-	53
Gwyrddroi darpariaeth heb ei defnyddio	13	-	22
All-lif arian net o weithgareddau gweithredu		<u>1,658</u>	<u>1,765</u>
Llifoedd arian o weithgareddau buddsoddi			
Prynu eiddo, peiriannau a chyfarpar	4	<u>5</u>	<u>31</u>
All-lif arian net o weithgaredd buddsoddi		<u>5</u>	<u>31</u>
Llifoedd arian o weithgareddau ariannu			
Cyllido net gan Lywodraeth Cymru		<u>(1,580)</u>	<u>(1,580)</u>
Cyllido Net		<u>(1,580)</u>	<u>(1,580)</u>
Cynnydd/(gostyngiad) net o ran arian a'r hyn sy'n cyfateb iddo	6	<u>(83)</u>	<u>(216)</u>
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo ar ddechrau'r cyfnod		<u>262</u>	<u>478</u>
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo ar ddiwedd y cyfnod		<u>179</u>	<u>262</u>

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 39 yn rhan o'r cyfrifon hyn

Datganiad o Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr ar gyfer y flwyddyn yn diweddu ar 31 Mawrth 2021

	Nodyn	Cronfa Gyffredinol £000
Gweddill ar 31 Mawrth 2020		171
Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr 2020-21		
Cyllido gan Lywodraeth Cymru		1,580
Gwariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		(1,700)
Gweddill ar 31 Mawrth 2021		51

Mae'r nodiadau ar dudalennau 32 i 39 yn rhan o'r cyfrifon hyn

Nodiadau i'r Cyfrifon

1. Datganiad o Bolisiau Cyfrifo

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth (FReM) a gyflwynwyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi. Mae'r polisiau cyfrifo a geir yn yr FReM yn cymhwyso Safonau Cyfrifo Rhyngwladol (IFRS), fel y'u mabwysiadwyd neu y'u dehonglwyd ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus. Lle mae'r FReM yn caniatáu dewis o bolisi cyfrifo, dewiswyd y polisi cyfrifo y barnwyd ei fod yn fwyaf priodol ar gyfer amgylchiadau penodol y Comisiynydd, at ddiben rhoi golwg wir a theg. Fe'u defnyddiwyd yn gyson wrth ddelio ag eitemau y barnwyd eu bod yn bwysig yng nghyswllt y cyfrifon.

Rydym wedi ystyried effaith safonau a dehongliadau sydd wedi'u cyflwyno ond nad ydynt yn effeithiol hyd yma, ac sydd heb gael eu mabwysiadu'n gynnar gan y Comisiynydd. Ac eithrio Prydlesi IFRS16 y Safonau Rhyngwladol ar gyfer Adroddiadau Ariannol (IFRS), mae'r Comisiynydd yn rhagweld na fydd mabwysiadu'r Safonau a'r dehongliadau hyn mewn cyfnodau yn y dyfodol yn cael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol. Nid oes modd rhesymol ar hyn o bryd i amcangyfrif effaith IFRS16, sydd wedi'i gyflwyno gan Fwrdd Rhyngwladol Safonau Cyfrifo (IASB), ond sydd heb ei fabwysiadu eto gan yr Undeb Ewropeaidd, a bydd yn berthnasol o 2021-22.

Disgrifir y polisiau cyfrifo penodol a fabwysiadwyd gan Gomisiynydd Plant Cymru isod.

1.1 Confensiwn Cyfrifo

Paratowyd y cyfrifon hyn o dan y confensiwn cost hanesyddol gan fod Comisiynydd Plant Cymru yn barnu nad oes pwys i effaith ailbrisio asedau sefydlog yn ôl eu gwerth i'r sefydliad trwy gyfeirio at eu cost gyfredol.

1.2 Ariannu

Yr unig ffynhonnell o gyllid ar gyfer Comisiynydd Plant Cymru yw Llywodraeth Cymru trwy grant blyneddol, sy'n cael ei gredydu i'r gronfa gyffredinol pan dderbynnir y grant. Cydnabyddir y grant yn y cyfnod pryd y darperir y gwasanaethau.

1.3 Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

Mae'r Comisiynydd wedi priso'r holl asedau anghyfredol yn ôl eu cost hanesyddol, gan nad yw unrhyw addasiadau ailbrisio, ym marn y Comisiynydd, yn bwysig. Y lefel isaf ar gyfer cyfalafiad asedau unigol yw £1,000. Grwpwyd niferoedd mawr o'r un math o asedau gyda'i gilydd wrth bennu a ydynt uwchben neu o dan y trothwy.

1.4 Dibrisiad

Darperir dibrisiad ar gyfraddau y cyfrifir y byddant yn diddymu gwerth asedau nad ydynt yn gyfredol mewn rhandaliadau cyfartal dros y cyfnod a amcangyfrifir ar gyfer eu hoes ddefnyddiol, fel a ganlyn:

• Offer TGCh	3 blynedd
• Celfi	5 mlynedd
• Cyfarpar Swyddfa	5 mlynedd
• Gosodiadau a Ffitiadau	5 mlynedd

Codir am ddibrisiad blwyddyn lawn yn y flwyddyn gaffael.

1.5 Datganiad o'r Gwariant Net Cynhwysfawr

Incwm a gwariant gweithredu yw'r hyn sy'n uniongyrchol gysylltiedig â gweithgareddau gweithredu y Comisiynydd. Mae'n cynnwys taliadau am nwyddau a gwasanaethau a ddarparwyd ar sail cost lawn. Dosbarthir yr holl wariant fel gwariant gweinyddu.

1.6 Treth ar Werth

Nid yw'r Comisiynydd wedi cofrestru ar gyfer TAW. Cyfrifir gwariant a phwrcasau asedau sefydlog gyda TAW wedi'i gynnwys, gan na ellir adennill TAW.

1.7 Pensiynau

Mae staff y Comisiynydd wedi'u cynnwys o dan ddarpariaethau Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS). Mae'r PCSPS yn gynllun buddion diffiniedig. Cydnabyddir cost elfen buddion diffiniedig y cynllun yn systematig a rhesymegol dros y cyfnod pryd y bydd yn cael mantais o wasanaethau cyflogaion trwy dalu symiau a gyfrifir ar sail gronol i'r PCSPS. Mae'r atebolrwydd am dalu buddion yn y dyfodol yn gyfrifoldeb ar y PCSPS. Yng nghyswllt elfennau cyfraniad diffiniedig y cynllun, mae'r Comisiynydd Plant yn cydnabod y cyfraniadau sy'n daladwy am y flwyddyn; codir y symiau hyn ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr ym mlwyddyn eu talu.

1.8 Prydlesi

Dosbarthir prydlesi asedau lle mae holl risgiau a manteision perchnogaeth ar ased wedi'i phrydlesi i bob pwrpas yn nwylo'r Comisiynydd fel prydlesi cyllidol. Cofnodir yr ased fel ased sefydlog diriaethol a chofnodir dyled i'r prydleswr o isafswm y taliadau prydles. Codir y taliadau ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, a chodir tâl cyllid ar sail y gyfradd llog sy'n ddealliedig yn y brydles.

Codir taliadau rhentu prydlesi gweithredol ar y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr fesul symiau cyfartal ar hyd cyfnod y brydles.

1.9 Adroddiadau Segmentol

Mae Swyddfa'r Comisiynydd yn gweithredu yng Nghymru ac yn delio â materion sy'n effeithio ar blant a phobl ifanc yng Nghymru. Mae'r Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr a'r nodiadau cysylltiedig yn adlewyrchu'r segmentau lle'r adroddir am y canlyniadau gweithredu.

1.10 Treuliau Staff

Mae'r Comisiynydd yn darparu ar gyfer absenoldebau tymor byr adferedig sydd heb eu defnyddio ar ddiwedd y flwyddyn.

1.11 Darpariaethau

Mae'r Comisiynydd yn darparu ar gyfer rhwymedigaethau cyfreithiol neu contractiol y mae eu hamseru neu eu symiau'n ansicr ar ddyddiad y datganiad o'r sefyllfa ariannol, ar sail yr amcangyfrif gorau o'r gwariant y bydd ei angen ar gyfer y rhwymedigaeth.

1.12 Arian Parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo

Mae'r Comisiynydd yn cadw arian parod, sy'n cael ei adneuo mewn cyfrif banc masnachol wrth ei dderbyn. Hefyd cedwir arian mân yn swyddfa'r Comisiynydd.

2. Costau Gweinyddu Eraill

	2020-21 £000	2019-20 £000
2.1 Costau gweinyddu:		
Safleoedd	76	90
Swyddfa	77	56
Hyfforddiant a llesiant	18	15
Teithio a chynhaliaeth	2	15
Taliadau i archwilio allanol	18	18
Taliadau i'r Archwilydd Mewnol	12	11
Cyfathrebu	35	44
Cyfarpar TGCh	18	29
Arall	123	119
Ffioedd cyfreithiol a phroffesiynol	1	16
Darpariaeth yn ystod y flwyddyn	45	-
	<u>425</u>	<u>413</u>
2.2 Trafodion heb fod mewn arian parod		
Tâl dibrisiad o fewn y flwyddyn	17	17
	<u>17</u>	<u>17</u>
2.3 Costau staff:*		
Tâl a chyflogau	956	923
Costau nawdd cymdeithasol	96	94
Pensiwn	228	208
Adenillion net ar gyfer secondiadau	(22)	(11)
	<u>1,258</u>	<u>1,214</u>
	<u>1,700</u>	<u>1,644</u>

*Mae rhagor o wybodaeth ynghylch costau staff i'w gweld yn yr Adroddiad Taliadau Cydnabyddiaeth.

3. Gwybodaeth Segmentaidd

Mae swyddfa'r Comisiynydd yn gweithredu yng Nghymru ac yn delio â materion sy'n effeithio ar blant a phobl ifanc yng Nghymru. Barn y Comisiynydd, felly, yw mai mewn un segment yn unig y mae ei swyddfa'n gweithredu, fel yr adroddwyd.

4. Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

	Offer TG	Gosodiadau a Ffitiadau	Celfi a Chyfarpar Swyddfa	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000
Cost				
Ar 1 Ebrill 2020	239	197	211	647
Ychwanegiadau	5	-	-	5
Gwarediadau	-	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2021	244	197	211	652
Dibrisiad				
Ar 1 Ebrill 2020	213	197	211	621
Tâl a godwyd yn ystod y flwyddyn	17	-	-	17
Gwarediadau	-	-	-	-
Ar 31 Mawrth 2021	230	197	211	638
Llyfrwerth net ar 31 Mawrth 2020	26	-	-	26
Llyfrwerth net at 31 Mawrth 2021	14	-	-	14
Cyllido asedau:				
A berchnogir				
Llyfrwerth net ar 31 Mawrth 2020	26	-	-	26
A berchnogir				
Llyfrwerth net ar 31 Mawrth 2021	14	-	-	14

Mae'r holl asedau yn eiddo i'r Comisiynydd, nid oes dim asedau'n cael eu cyllido trwy brydles ariannol.

5. Elfennau masnach ac eraill derbyniadwy

Symiau fydd yn ddyledus o fewn blwyddyn:

Elfennau masnach ac eraill derbyniadwy

Rhagdaliadau ac incwm cronol

2020-21 £000	2019-20 £000
-	-
32	51
32	51

6. Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo

Gweddill ar 1 Ebrill

Newid net yn y gweddillion arian parod a'r hyn sy'n cyfateb iddo

Gweddill ar 31 Mawrth

Roedd yr holl weddillion ar 31 Mawrth 2021 ar ffurf daliadau gyda banc Masnachol ac arian mewn llaw

2020-21 £000	2019-20 £000
262	478
83	(216)
179	262

7. Elfennau masnach ac eraill taladwy

Symiau fydd yn ddyledus o fewn blwyddyn

Trethi a Nawdd Cymdeithasol

Elfennau masnachol taladwy

Croniadau

2020-21 £000	2019-20 £000
-	14
-	50
52	27
52	91

8. Ymrwymadau o dan brydlesi

Prydlesi Gweithredol

Roedd y Comisiynydd yn ymroddedig i wneud y taliadau canlynol yng nghyswllt prydlesi gweithredol oedd yn dod i ben

Rhwymedigaethau o dan brydlesi gweithredol:

Heb fod yn hwyrach nag un flwyddyn

Ar ôl un flwyddyn a chyn pen pum mlynedd

2020-21 £000	Arall	2019-20 £000	Arall
Tir ac Adeiladau		Tir ac Adeiladau	

36	1	50	1
158	1	17	1

Ar ôl pum mlynedd

20	-	-	-
214	2	67	2

Bydd prydles y Comisiynydd ar ei swyddfa yn Nhŷ Ystumllwynarth yn Abertawe yn dod i ben ar 31 Gorffennaf 2021. Yn ystod cyfnod ariannol 2020-21 mae'r Comisiynydd a'i thîm wedi gwneud gwaith manwl i benderfynu ar y lefel fwyaf priodol o lety sy'n angenrheidiol er mwyn sicrhau bod amcanion ei chynllun strategol yn cael eu cyflawni a bod costau gweithredu'r sefydliad yn cael eu lleihau. Mae'r gwaith hwn wedi cynnwys ymgynghori â'r staff a rhanddeiliaid eraill â diddordeb yn ogystal. Yn 2021 llofnodwyd prydles newydd am gyfnod o bum mlynedd ar gyfer safle newydd yn Nhŷ Llewelyn, Port Talbot.

9. Offerynnau ariannol

Mae IFRS7, Offerynnau Ariannol, yn gofyn bod rôl offerynnau ariannol yn ystod y cyfnod yn cael ei datgelu o ran creu neu newid y risgiau mae endid yn eu hwynebu wrth ymgymryd â'i weithgareddau. Oherwydd natur anfasnachol gweithgareddau'r Comisiynydd, a'r dull o gyllido'i gweithrediadau, nid yw ei swyddfa'n cael ei gadael yn agored i'r lefel o risg ariannol mae endidau busnes yn eu hwynebu. Ymhellach, mae offerynnau ariannol yn chwarae rôl sy'n llawer mwy cyfyngedig o ran creu neu newid risg nag a fyddai'n nodweddu'r cwmnïau rhestredig y mae IFRS7 yn bennaf berthnasol iddynt. Mae gan y Comisiynydd bwerau cyfyngedig iawn i fenthyg neu fuddsoddi cronfeydd sy'n weddill a chynhyrchir asedau ariannol a rhwymedigaethau gan ei gweithgareddau gweithredu o ddydd i ddydd, yn hytrach na'u dal i newid y risgiau y mae'n eu hwynebu wrth ymgymryd â'i gweithgareddau.

Risg Hylifedd

Ariannir gofynion y Comisiynydd o ran refeniw net ac adnoddau cyfalaf gan Lywodraeth Cymru. Nid yw ei swyddfa felly yn cael ei gadael yn agored i risgiau hylifedd sylweddol.

Risg cyfradd Llog

Nid yw asedau ariannol a rhwymedigaethau'r Comisiynydd yn cael eu gadael yn agored i risgiau cyfradd llog.

Risg Arian Tramor

Nid yw asedau ariannol a rhwymedigaethau'r Comisiynydd yn cael eu gadael yn agored i risgiau arian tramor.

Gwerthoedd Teg

Nid oes gwahaniaeth rhwng llyfrwerthoedd a gwerthoedd teg asedau ariannol a rhwymedigaethau'r Comisiynydd ar 31 Mawrth 2021.

10. Ymrwymadau cyfalaf

Nid oedd dim ymrwymadau cyfalaf ar 31 Mawrth 2021.

11. Rhwymedigaethau Amodol

Nid oedd dim rhwymedigaethau amodol ar 31 Mawrth 2021.

12. Trafodion Partion Cysylltiedig

Mae Llywodraeth Cymru yn barti cysylltiedig, a derbyniodd y Comisiynydd ei hunig ffynhonnell gyllido oddi wrth Lywodraeth Cymru; derbyniodd £1.580 miliwn yn ystod y cyfnod (2019-20 - £1.580 milliwn).

Cafodd y Comisiynydd nifer bach o drafodion pwysig yn ystod y cyfnod gyda Chyllid y Wlad (taliadau Treth ac Yswiriant Gwladol), sef £305,371 (2019-20 £312,776); a Swyddfa'r Cabinet (taliadau yng nghyswllt Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil), sef £250,770 (2019-20 £236,929).

Ni chafwyd trafodion o bwys gyda sefydliadau lle roedd gan staff uwch, nac unrhyw aelodau o'u teuluoedd, swyddi dylanwadol.

13. Darpariaethau ar gyfer Rhwymedigaethau a Thaliadau

	Dadfeiliadau £000	Cyfanswm £000
Gweddill ar 1 Ebrill 2020	77	77
Defnydd o'r ddarpariaeth	-	-
Darpariaeth yn ystod y flwyddyn	45	45
Gweddill ar 31 Mawrth 2021	122	122

Dadansoddiad o Amseriadau Disgwyliedig Darpariaethau

	Dadfeiliadau £000	Cyfanswm £000
Heb fod yn hwyrach nag un flwyddyn	122	122
Ar ôl un flwyddyn a chyn pen pum mlynedd	-	-
Ar ôl pum mlynedd	-	-
Gweddill ar 31 Mawrth 2021	122	122

Dadfeiliadau

Mae'r Comisiynydd yn talu am gost cyflawni ei rhwymedigaethau o dan delerau prydles ei swyddfa yn Abertawe, prydles sy'n dod i ben ym mis Gorffennaf 2021. Mae'r Comisiynydd yn darparu ar gyfer hyn yn llawn trwy sefydlu darpariaeth ar gyfer y taliadau a amcangyfrifir.

Costau Ymadael yn Gynnar

Mae'r Comisiynydd yn talu am gost ychwanegol buddion y tu hwnt i fuddion arferol Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS) yng nghyswllt gweithwyr sy'n ymddeol yn gynnar trwy dalu'r symiau angenrheidiol yn flynyddol i'r PCSPS dros y cyfnod rhwng ymadael yn gynnar ac oedran arferol ymddeol. Mae'r Comisiynydd yn darparu ar gyfer hyn yn llawn pan fydd yr ymadawiad cynnar yn dod yn rhwymol trwy sefydlu darpariaeth ar gyfer y taliadau a amcangyfrifir. Yn 2019-20 cwblhawyd y costau Ymadael yn Gynnar, a chafodd £22,000 ei gredydu yn ôl i'r Gronfa Gyffredinol am ddarpariaeth oedd heb ei defnyddio.

14. Digwyddiadau wedi'r cyfnod adrodd

Nid oedd unrhyw ddigwyddiadau rhwng dyddiad datganiad y sefyllfa ariannol a dyddiad llofnodi'r cyfrifon sy'n effeithio ar y datganiadau hyn. Awdurdododd y Swyddog Cyfrifyddu y datganiadau ariannol hyn i'w rhyddhau ar 14 Gorffennaf 2021.